

# NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj  
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po  
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

## Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:  
SIMON GREGORČEVA ULICA ŠTEV. 12.  
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znanaka  
za odgovor.

Račun pri poštne ček. uradu štev. 13.635.

## Srednja linija.

Nič ni bolj značilno za žalostno ni-  
žino naše dnevne politike ko dejstvo,  
da se gesla preobračajo v psovke. Je  
to znak, da smo še čisto v otroški dobi  
političnega nacionalnega življenja in  
da se še nismo povzpeli do tega, da bi  
tudi proti nasprotniku nastopili z ar-  
gumenti. Danes pa vlada pravilo, da  
se argumentov nasprotnikov sploh ne  
posluša. Naj prinese klerikalni list  
še tako globoko misel, ona se kratko-  
malo zavrže, ker kaj bi tisto, kar pra-  
vi klerikalci. In naj nasprotno na-  
stopi liberalen list s še tako značilnim  
predlogom, tudi na klerikalni stra-  
ni se ga omalovažuje, ker prihaja od  
liberalne. In v zvezi s tem, da bi to  
neresno stališče še bolj držalo, se  
pretvarjajo imena v psovke ali se jih  
vraj skuša osmešiti.

Ko je dejal naš list, da je treba biti  
tudi do nasprotnika objektivni, se  
nam je zalučal očitek »klerikaluhov«.  
Ko so nastopili idealisti, da je treba  
stvoriti bratski sporazum, se jih je  
hotelo osmešiti s »sporazumaši«. In  
ker nastopamo za srednjo linijo, nas  
ker nastopamo za srednjo linijo, se nas  
naši.

Je to tako žalosten način politične  
borbe, da nas ne more zadeti. Toda  
stvar je v tem, da se na ta način za-  
vaja narod v nekritičnost in da sodi  
politične nazore mesto po argumentih  
samo po psovkah. In iz tega vzroka  
danes par besedi o tako prezirani  
srednji liniji.

Ko je bilo človeštvo še na oni za-  
lostni stopnji, da ni poznalo parla-  
mentarizma, tedaj je bila tudi srednja  
linija nepoznana. Boj je končal vedno  
z iztrebljenjem premaganca in »Gorje  
premagancem!« je bilo geslo tiste do-  
be. Toda v krvi in trpljenju je člove-  
štvo spoznalo, da je bilo to geslo sa-  
mo v nesrečo zmagovalcem ko prema-  
gancem, ker vsled njega je bil pri-  
tiran boj do take skrajnosti, da je te-  
kla kri v potokih.

Zato je človeštvo ta nauk zavrglo  
in ni videlo več viška zmage v tem,  
da se nasprotnika iztrebi ali izpreme-  
ni v sužnja, temveč najvišja zmaga  
je bila v tem, da je obveljala osnov-  
na misel zmagovalca, da pa se je na-  
sprotnik mogel sprijazniti z novimi  
razmerami. Zakaj tudi nasprotnik je  
del naroda in iztrebiti ta del ali pa ga  
pognati v najhujšo opozicijo proti  
zmagovalcu, se pravi zmanjšati na-  
rodne sile in zato je boj do skrajno-  
sti napačen ne toliko iz sentimental-  
nih, nego iz materialnih ozirov na si-  
lo naroda.

Logična posledica tega spoznanja  
je bila, da se ni vodil političen boj v  
narodu z orožjem, temveč z argumenti  
in tako je bil uveljavljen parlamenta-  
rizem. Osnovna zahteva parlamenta-  
rizma je zato, da ima tudi opozicija  
svoje pravice in da pridejo tudi njena  
mnenja pri zakonodajnem delu v po-  
stev. Če tega ne bi bilo, potem je  
sploh brezsmiselno, da pride opozici-  
ja v parlament in zadostovala bi na-  
vzočnost večine. Zakaj, če je večini  
opozicija zrak, potem je tudi vseeno,  
če je v parlamentu ali ne.

Pravi parlamentarec bo zato uvaževal  
mnenje opozicije in se bo le v  
skrajnem slučaju zatekel k preglaso-  
vanju. Redoma pa bo skušal svoje  
nazore formulirati tako, da se bo mo-  
gla tudi opozicija sprijazniti z novim

## Preiskava proti Radiču se nadaljuje.

Zagreb, 23. februarja. Preiskava  
proti Radiču se nadaljuje rednim  
potom. Preiskovalni sodnik je zbral še  
ostali obtožilni material, tako da se  
je obtožilni material proti Radiču zo-

pet povečal za nekaj kilogramov. Ce-  
lokupni obtožilni material proti Ra-  
diču je tolik, kakršnega dosedaj še ni  
imel noben politični obtoženec.

## Dr. Maček in tovariši bodo izpuščeni.

Zagreb, 23. februarja. Policija je iz-  
dala demanti vesti, po katerih bi se  
dr. Maček in njegovim tovarišem za-

branjevalo svobodno kretanje. Dr.  
Maček in tovariši bodo baje v kratkem  
izpuščeni na svobodo.

## Dawes za anuliranje dolgov.

Chicago, 21. februarja. Agentura  
Havas poroča: Klub bankirjev je pri-  
redil na čast generala Dawesa pred  
njegovim nastopom podpredsedniške-  
ga mesta Zedinjenih držav banket, na  
katerem je imel Dawes velepomem-  
ben političen govor. Med drugim je  
izjavil:

Nobenega dvoma ni, da je Franci-  
ja vsled vojne tako obubožala, da si je

to le težko predstaviti. Toda to je le  
moje osebno prepričanje. Naša drža-  
va, katere politika pravi, da mora  
Francija plačati v mejah njene pla-  
čilne zmožnosti, ni na tem stališču.  
Toda upam, da bo prej ali slej ime-  
novan poseben Dawesov odbor, ki  
naj ugotovi, koliko naj Francija plača  
in če ni pametnejše sploh vse njene  
dolgoe črtati.

## KONFERENCA VLADE.

Beograd, 23. februarja. Včeraj do-  
poldne se je vršila v predsedništvu  
vlade konferenca, kateri so pris-  
stvovali Krsta Miletić, Uzunović, Pri-  
bičević in Voja Janjić. Razpravljali so  
o situaciji, ki bo nastala v parlamen-  
tu ob priliki verifikacije mandatov.  
Na seji ni bilo sprejetih nobenih defi-  
nitivnih zaključkov.

## PRED SEJO OPOZICIJE.

Beograd, 23. februarja. Za današnjo  
sejo opoz. bloka vlada veliko zama-  
nje. Danes dospe v Beograd dr. Ko-  
rošec. Dr. Spaho ne more priti in ga  
bo nadomestoval dr. Hrasnica.

## SENZACIONALNA POROČILA »JUTARNJEGA LISTA«.

Zagreb, 23. februarja. Pred nekaj  
dnevi je pričel »Jutarnji list« prinaša-  
ti beograjska poročila s posebne stra-  
ni. Ta poročila so izzvala v beograjs-  
skih političnih krogih veliko senza-  
cijo. Iz tega jasno sledi, da postaja  
Hrvatska močno razpeložena, da se  
vsa borba prenese na drug teren.  
Splošno se je mislilo, da je ta poroči-  
la spisal sam Radič. Iz krogov HRSS

pa se to odločno demantira. Na drugi  
strani pa se trdi, da je avtor teh poro-  
čil dr. Dežman, ki jih piše na podlagi  
informacij nekaterih beograjskih  
krogov.

## DAVIDOVIĆ PROTI NASILJU.

Beograd, 23. februarja. Šef demo-  
kratske stranke Davidović je poslal  
včeraj Pašiću pismo, v katerem ostro  
obsoja nasilja, ki jih vrši režim v bre-  
galniškem okrožju nad narodom. Na  
čelu tega nasilja stoji veliki župan.  
Narod je ves prestrašen. Davidović  
ne prosi, marveč upravičeno zahteva,  
da se uvede v omih krajih red in mir.

## SEJA HRVATSKE ZAJEDNICE.

Zagreb, 23. februarja. Včeraj se je  
vršila seja Hrvatske Zajednice, na  
kateri sta poročala dr. Lorković in dr.  
Polić o situaciji. Na seji je bila spre-  
jeta resolucija in po seji je bil izdan  
komunike. Na seji so tudi razpravlja-  
li o zadevi enotnega parlamentarnega  
kluba.

## DELEGATA HRSS ODPOTOVALA.

Zagreb, 23. februarja. Na sejo šefov  
opozicijskega bloka potujeta da-  
nes kot delegata HRSS dr. Polić in  
Pavle Radič.

zakonom. Zlasti pa bo storil to pre-  
vdaren parlamentarec tedaj, kadar je  
manjšina skoraj enako močna ko nje-  
gova večina in kadar gre za tako  
vprašanje, da bi se mogla cela pokra-  
jina upreti sklepu večine.

In taka dva slučaja imamo sedaj v  
Jugoslaviji. Opozicija je prejela 700  
tisoč glasov več ko vlada. Narod torej  
ni na strani vlade. Dejstvo je dalje,  
da je Hrvatska, da Slovenijo vsled ču-  
dežno vplivnih 23.000 mladinskih gla-  
sov izpustimo, kompaktno proti vladi,  
in da se Hrvatje nočejo pomiriti s se-  
daj vladajočo politiko, ki jo označuje-  
jo kot sebi sovražno. In dejstvo je  
končno tudi to, da se ne more Hrva-  
tov prisiliti, da to svoje stališče opu-  
ste.

Ne preostane torej nič drugega, ka-  
kor da se izbere med obema skraj-  
nostima srednja pot, ki naj varuje

državno in narodno edinstvo, ki pa  
naj da Hrvatom vsaj toliko kompro-  
misa, da se morejo z novim stanjem  
sprijazniti.

Srednja linija ne pomeni prav no-  
benega kompromisarstva in nobene  
slabosti, temveč samo znak uvidevno-  
sti, da je treba tudi nasprotniku to-  
liko pustiti, da more živeti. Živ noče  
iti nihče v grob.

Srednja linija je zato državniška  
preizkušnja za stranke in politike.  
Kdor bo uveljavil formulo, po kateri  
bodo mogli živeti Hrvati in Srbi, samo  
ta bo gospodar Jugoslavije. Ker žele  
tedaj bo združen ves jugoslovanski  
narod v konstruktivnem delu in šele  
tedaj bodo vse sile naroda uveljav-  
ljene.

In zato smo kot nacionalisti za  
srednjo linijo in zato sprejemamo tu-  
di očitek »srednjelinašev«.

## Seja glavnega odbora zemljoradnikov.

Beograd, 23. februarja. Včeraj ves  
dan do večera je imel glavni izvršni  
odbor zemljoradniške stranke sejo,  
kateri so prisostvovali 1 delegat iz  
Vojvodine, 2 iz Dalmacije, 1 iz Hrvat-  
ske, 8 iz Srbije, 6 iz Bosne, 2 iz Slo-  
venije in 6 delegatov zemljoradniške  
omladine. Na seji so razpravljali o po-  
litični situaciji, ki je nastala po volit-  
vah. Posamezniki so kritikovali poli-  
tično stranko in našli, da je bila ta pre-  
malo nacionalna. Vsled tega je stran-  
ka mnogo trpela. Razpeloženje na seji  
je bilo dobro in so vsi delegati polni  
zaupanja v bodočnost stranke.

## VPRASANJE REKONSTRUKCIJE VLADE.

Beograd, 23. februarja. V skupščini  
se opaža oživljenje političnega življe-  
nja. Zlasti radikalni poslanci se prid-  
no posvetujejo. Glavni predmet njih  
posvetovanj je rekonstrukcija vlade.  
V tem oziru se imenuje več kombina-  
cij. Pašića so posetili razni poslanci  
in ministri, da pripomorejo svojim  
kandidatom za ministrske sedeže do  
zmage. Vprašanje pa še ni tako dozo-  
relo, da bi se že imenovali kandidati.

## RAZKOL MED VOJVODINSKIMI SOCIALISTI.

Novi Sad, 22. februarja. Med vojvo-  
dinskimi socialisti je prišlo po volit-  
vah do odkritega razkola. Voditelji si  
medsebojno očitajo, da so s svojimi  
kandidaturami povzročili poraz. Čisto  
sigurno je, da se bo socialistična  
stranka v Vojvodini razbila na dva  
dela.

## DR. KRAFT JE OZDRAVIL.

Beograd, 23. februarja. Sem je do-  
spela vest, da je dr. Kraft ozdravil in  
zapustil sanatorij v Novem Vrbasu.  
Odšel je na svoj dom v Indiji. Zdrav-  
niki so dr. Kraftu priporočali, da od-  
ide za nekaj mesecev v kako planin-  
sko zdravilišče.

## PREISKAVA PRI DR. SRKULJU.

Zagreb, 23. februarja. Policija je  
izvršila predsinočnem pri dr. Srku-  
lju preiskavo. Po uradnem poročilu  
je policija našla pri preiskavi dva no-  
va revolverja z več naboji. Pri zadnji  
preiskavi v januarju tega orožja poli-  
cija ni našla.

## ITALIJANSKI ULTIMATUM EGIP- TOVSKI VLADI.

London, 22. februarja. Kakor se po-  
roča iz Kaire, je italijanska vlada  
zahtevala od egiptovske vlade, da jej  
izroči oazo Džerabub na zapadni  
egiptovski meji. Egiptovski ministrski  
predsednik je to zahtevo odklonil in  
naznanil italijanskemu poslancu, da  
je igaptovska vlada pripravljena  
skleniti z Italijo provizoričen dogovor  
o mejah. Italijanska nota, ki je vzbudila  
v egiptovskih krogih znatno raz-  
burjenje, ima — po poročilu »Daily  
Telegrapha« — značaj ultimatum.

## VELIKANSKI POŽAR V MESSINI.

Trst, 22. februarja. Po vesteh iz  
Messine je izbruhnil v mestu silovit  
požar, ki je uničil cele okraje mesta.  
Požar je bil podtakanjen.

## Leški legionarji o jugoslov. politiki.

Ker je pri nas še vse polno »nacionalistov«, ki pod vplivom strankarskega časopisja mislijo, da je vsaka sporazumna misel napačna in znak slabosti, priobčujemo danes nazore čeških legionarjev o naši jugoslovnski politiki. Želimo, da bi zlasti naši nacionalisti besede čeških legionarjev, ki žele naši domovini gotovo samo dobro, dobro prevdariti in jih tudi uveževali. Upamo, da bo potem tudi med njimi našla misel o bratskem sporazumu dobre in zveste prijatelje. —

V uvodniku glasila čeških legionarjev »Narodni Osvobodenci« od 19. t. m. piše dr. H. Ripka o možnostih predstoječe jugoslovnske politike. Pride do zaključka, da bo tudi v vladne kroge vedno bolj prodrlo prepričanje, da zmaga vlade ni tako popolna, da bi mogla rešiti jugoslovnski državni problem v zmislu radikalnega unitarizma in centralizma. Ako se je pri zadnjih volitvah okrepila vlada, se je ojačila tudi opozicija, narodnemu bloku pa se ni posrečilo razbiti avtonomističnih taborov na Hrvaškem in v Sloveniji, za katerimi stoje tudi Spahovi Muslimani. In ako je izšla Radićeva stranka iz volitev močna, čeprav so bili njeni voditelji zaprti, in niso mogli med narodom agitirati, je to nedvomen dokaz, da je ostala večina Hrvatov v skrajni opoziciji proti beograjskemu centralizmu ter da želi istotako kakor večina

Slovencev sporazumno ureditev notranjih razmer v državi.

Na drugi strani so srbski radikali, dobivši polovico mandatov pršli v položaj, ki jim garantira odločilni vpliv v državi v vsaki konstelaciji. Toda to dejstvo jim nalaga ob enem težko breme odgovornosti, zakaj s pravicami so prevzeli tudi dolžnosti. Njihova nedvomna premoč jih obvezuje, da vodijo resnično državotvorno politiko. Taka politika pa mora — hoté ali nehoté — računati z dejstvom, da je ostala večina Hrvatov in Slovencev zvesta svojim tradicijam in principom, prav tako, kakor je tudi večina Srbov ponosna na svoje srbstvo. To so nam jasno pokazale zadnje volitve. — Ostajate torej dve poti: Moč in nadvlada ali pa sporazum.

Prva vodi v slepo ulico plemenskih bojev, ki pretresajo same temelje države. Druga pa vodi do procvita in razmaha države, ki je poklicana, da prevzame v novi organizaciji srednje in južne Evrope zgodovinske naloge. Radikali so na razpotju. Toda ne samo oni, marveč tudi glavne stranke opozicije. Eni kakor drugi so navezani na politiko sporazuma.

Sporazum pa je mogoč le tedaj, kadar oba dela popustita in zato je politika bratskega sporazuma ona politika, ki bo merodajna za bodočnost Jugoslavije. To dostavljamo k izvajanjem čeških legionarjev in mislimo, da po pravici.

ne. Meletios je dobro razumel to izjavo turške vlade in ja zato zapustil že leta 1923. Carigrad in se hotel nastaniti v Solunu. Toda grška vlada ni odobrila njegovega koraka in Meletiosu ni preostalo drugega, da je demisioniral in odšel v nek samostan na gori Athos.

Patriarh Gregorios, naslednik Meletiosov, je kmalu umrl in imele bi se vršile nove volitve. Pogledi volilcev so se obračali na metropolita Konstantina z Deakosa. Zastopniki Fanara so odšli k turškemu vrhovnemu upravitelju v Carigradu, da bi od njega izvedeli stališče turške vlade do novega grškega patriarha. Bilo jim je povedano, da smatra turška vlada izvolitev patriarha za interno zadevo grške pravoslavne cerkve. Toda kljub temu ne more biti patriarh metropolit Konstantin, ker je prišel v Carigrad šele po 28. oktobru 1918. in spada torej glasom lozanskega mirovnega dogovora med one Grke, ki morajo Turčijo zapustiti. Volilci, upajoč na pomoč Grške in Anglije, se niso ozirali na turško stališče in so izvolili dne 17. decembra 1. 1924. Konstantina za patriarha. Turška vlada je nato pozvala Konstantina, da zapusti Carigrad. Ta pa tega ni storil, ker je upal, da bo mešana komisija, ki odločuje o izmenjavi prebivalstva, odločila v njegov prid. Pa se je zmotil. Turška vlada je nato izdala dne 30. januarja Konstantinu strikten nalog, da se takoj izseli in obenem naznanila, da bo moralo zapustiti Turčijo še 40 duhovnikov in trije metropoliti, ki prebivajo v Fanaru.

Tako so danes Fanarioti v težkih stiskah. Grškega vojaškega nastopa se boje, v pomoč Anglije pa ne verujejo. Na Grškem so veseli, da je grško-turška vojna končana, Anglija pa skuša, da bi oslabil francoski vpliv na narodno skupščino v Angori. Nadškof v Caunterbury in njegovi pristaši bodo storili sicer vse, da pomagajo Fanaru, ki je leta 1923. priznal apostolsko nasledstvo angleških škofov, toda njih napor ne bodo imeli uspeha. Če bodo vztrajali pri tem, da je Konstantin grški patriarh, potem bodo s tem obenem priznali, da je sedež grškega patriarha prenešen s Fanara v Solun. To bi bil pa samo največji udarec za Fanariote. Da bi to preprečili, bi morali prisiliti Konstantina, da demisionira in da bi bil mesto njega izvoljen patriarh, ki ne bi bil po lozanskem miru prisiljen zapustiti Carigrad. S tem pa bi bil dosedaj avtonomni Fanar podrejen vrhovnemu nadzorstvu velike narodne skupščine v Angori. Velike sanje iz let 1920. do 1922. bi bile pokopane.

Grška vlada bi silno želela, da ostane kljub temu Fanar sedež grških patriarhov. Isto željo ima tudi Anglija, ki upa z vplivom na pravoslavne državljane Turčije utrditi svojo pozicijo. Anglija pa se tudi trudi, da dobi preko Fanara vpliv v Rusiji in zato se trudi, da bi postal Fanar merodajen tudi za rusko pravoslavno cerkev. V tem oziru se tudi že vrše pogajanja s sovjeti.

## Ruska komunistična stranka.

Nedavno je izšla knjiga Stanislava Ivanovića, uglednega voditelja ruskih socialnih demokratov z naslovom »Ruska komunistična stranka«. V tej knjigi nudi Ivanović pregled priklj v današnji komunistični stranki. Poslužuje se pri tem raznih izjav oficijelnih sovjetskih krogov. Na podlagi strokovnjakega pretresa svojih virov pride Ivanović do sledečega zaključka: Ruska komunistična stranka ni stranka v onem smislu, kakor stranke v drugih kulturnih deželah. V gotovem oziru je zgolj administrativen aparat. Obstoji iz štirih glavnih skupin. Te skupine so: delavci, pristaši t. zv. Ljleninovega združenja, seljaki in gospodarski ter vojaški krogi. Kdo so komunistični delavci? Ruska komunistična stranka je imela koncem 1. 1923 388.000 članov, od katerih je bilo delavcev samo 54.000. Ivanović dokazuje, da je komunizem v zavodih in tovarnah samo pomozno sredstvo sovjetske vlade in rdečega direktorija za izkoriščanje zaposlenca. Ko 34.000 delavcev ni več zadostovalo, je bil objavljen »Ljleninov nabor«. Toda razven nekaj discipliniranih članov, je pristopil k stranki samo oportunist. Še mnogo slabše je glede kmetskih pristašev komunizma. Komunizem se je po ruskih vaseh v resnici precej hitro razširil, toda večina članov ostane v stranki samo radi svojega položaja. Ivanović se sklicuje na nekoliko praktičnih primerov v posrednih komunističnih edinicah. Tako je v neki edincii tobovske gubernije vsega skupaj 17 članov izvrševalnega odbora, eden načelnik milice, trije milicijski stražniki, eden komunistični sekretar, eden prodajalec

v komunističnem konsumu, dva činovnika v gospodarski zvezi, ena nadzornica otroškega doma, eden prisednik produktivnega društva in eden predsednik vaškega sveta. V celi edincii torej, ki šteje v celoti 17 članov, ni ne ene osebe brez oficijelnega znanja. V celem je med kmeti okrog 60.000 komunistov. Toda ako se vzame v poštev razne funkcije, ki jih zavzemajo kmetje v ruskem javnem življenju, potem po Ivanovićevem mnenju v celi Rusiji ni več kot 4000 oseb, ki so komunisti in ne zavzemajo nobenega javnega mesta. Vsi ostali so enostavno državni zaposleni.

Stalin je na XIII. kongresu ruske komunistične stranke med drugim referiral o številu komunistov v raznih gospodarskih podjetjih, trustih, sindikatih in podobnem. — o tem referatu raste število komunističnih delavcev v ekonomskih strokah od dne do dne. To trditev potrjuje tudi Ivanović. L. 1923 je bilo v gospodarskih podjetjih od 100 mest 31 v rokah komunistične stranke, a lansko leto že 61. Podobno raste ta odstotek tudi v trustih in sindikatih. Slično je glede oseb z visokošolsko naobrazbo. V komunistično stranko vstopa namreč danes tudi mnogo starih kvalificiranih strokovnjakov. Tudi v rdeči vojski prevladujejo danes komunisti. Še koncem leta 1923 je imela rdeča vojska samo 38.179 članov komunistične stranke, ki so bili po Zinovjevi izjavi večinoma na odgovornih mestih, ter so tako pripomogli k političnemu ojačenju stranke. Nasprotno pa med preprostimi vojaki ni nobenega ali vsaj prav malo komunistov.

## Ozadje grško turškega spora.

O tem predmetu je priobčil v praškem »Venkovu« znani češki orientolog Musil zanimiv članek, iz katerega posnemamo:

Pravoverni patriarh Konstantin je bil dne 30. januarja pozvan od turških uradov, da takoj zapusti Carigrad. Patriarh je moral ubogati in odšel je v Solun. Nastop Turkov je silno razburil javnost na Grškem in Angleškem. Grozilo se je celo z vojno proti Turčiji in nekateri konzervativni angleški listi so odkrito nastopali, da je treba Grkom pomagati.

Grški patriarhi, ki stolujejo v Fanaru, so uživali za časa turške vlade tako velike samoupravne pravice, kakor jim jih niso priznavali niti kršč. bizantinski cesarji. Bili so priznani zastopniki vseh pravoslavni kristjanov, pobirali so davke, odločevali v vseh osebnih zadevah in tvorili so grško vlado v muslimanskem carstvu. Grški nacionalisti so videli v njih zastopnike nekdanjih bizantinskih cesarjev in z veseljem so pozdravljali patriarha, kadar je nosil mitro, podobno kroni bizantinskih cesarjev. Patriarhi so podpirali to mišljenje in bili so največji propovedniki panhelenistične misli,

ki je zahtevala obnovo bizantinskega kraljestva.

V letih 1920. do 1922. je bil Fanar na višku slave. Grška vojska je bila tedaj še nepremagana in ga je podpirala. V Carigradu so patrolirale grške čete in patriarh Meletios je bil bolj spoštovan ko grški kralj Konstantin. S Fanara so hodili ukazi za ustanovitev avtonomij v od grške vojske zasedeni Anatoliji in iz Fanara so prihajale zahteve po obnovitvi bizantinskega cesarstva in postavitve križa na hramu Svete Modrosti.

Turki so skrbno opazovali delavnost Fanara in postalo je jasno, da se bodo Turki v slučaju zmage v grško-turški vojni maščevali. Mnogi bogati Grki so se tega maščevanja bali in nasprotovali se patriarhu Meletiosu. Toda ta je upal na pomoč velesil in da mu bodo na lozanskih pogajanjih dane iste pravice, kakor jih uživa Vatikan. Živel je v misli, da je Fanar za pravoslavno cerkev isto ko Vatikan za katoliško. Toda zmotil se je. Lord Curzon se je zadovoljil s turško izjavo, da sme grški patriarh še nadalje ostati v Fanaru, toda le kot privatna oseba, ki mora spoštovati vse turške zakone.

## Politične vesti.

— Novi tiskovni zakon bo, kakor poroča vladno časopisje, sestavljen na sledečih načelih. Za izdajanje periodičnih tiskovin ne bo treba nobenega predhodnega dovoljenja, temveč zadostovalo bo, če bo izdajatelj ob pricetku izhajanja list prijavil policiji. Določbe ustave glede tiska, zlasti določba, da mora policija vsak svoj ukrep v tiskovnih zadevah predložiti v 24 uran sodišču v potrditev, ostane seveda neizpremenjena. Glavna izprememba v novem tiskovnem zakonu se tiče določb o odgovornosti. Takozvani »Sitzredakterije« so izključeni. Enako ne smejo biti poslanci odgovorni uredniki, temveč mora biti odgovorni urednik tisti, ki je za pisavo lista res merodajen. To je v prvi vrsti glavni urednik. Zelo umestna je določba, da za članke, ki so podpisani, ne odgovarja urednik, temveč avtor. (Dosedaj je bilo tako, da je moral celo za vsako »Poslanec«, kljub izrečni pripombi uredništva, da za vsebino »Poslanega« ne odgovarja, odgovarjati poleg avtorja »Poslanega« še odgovorni urednik. Op. ur.) Tudi glede popravarstva obetajo vladni listi hvalevredne izpremembe. Popravkov, ki so v jasnem nasprotju z resnico, ne bo prisiljeno uredništvo več objavljati. Moralo pa bo na zahtevo odgovarjati pred sodiščem, če bi bila resnica popravka dokazana. Zelo pa bodo povišane kazni, in sicer za prestopke proti državnim interesom in pa osebnim častim posameznikov. Upamo, da bo v tem oziru stilizacija tako jasna, da bodo vsake zlorabe izključene.

— Značilno! Najbolj presenetljiv rezultat zadnjih volitev je bil ta, da je rešil džemiet od svojih 14 poslancev samo enega in še tega s težavo. Ker je džemiet plemenska in verska stranka in ker so ravno v zadnjih volitvah vse plemenske stranke odrezale dobro, je več ko čudno, da bi ravno džemiet od vseh strank odrezal najslabše. To so končno čutili tudi vladne stranke in po treh tednih končno prišle na dan z razlago. Že ta dolg molk je značilen. Še bolj značilna pa je razlaga. Pravijo namreč, da so muslimani sami bili nejevoljni nad postopanjem Ferad Drage in da so v protest glasovali za nacionalni blok. Vprašamo: Če je to res, zakaj pa niso glasovali za Kenan Zijo? Razlaga vladnih listov torej ne drži in razkritja Petrovića še niso ovržena.

— Glasilo francoske vlade, »Le Quotidien«, poroča v svoji številki z dne 18. februarja o rezultatu jugoslovnskih volitev in konstatira, da je bila zmaga dosežena z nasiljem in na nekorekten način.

— Wilderjeva »Riječ« postavljena na laž. Zagrebška »Riječ« je pisala, da je češkoslovaški poslanik Šeba izjavil, da je bila sprejeta vest o zmagi »nacionalnega« bloka od češkoslovaške vlade z velikim zadovoljstvom na znanje. Poslanik Šeba je to vest demantiral, nakar je »Riječ« še enkrat ponovila svojo trditev. Sedaj pa je naša vlada sama demantirala vest »Riječ« in lažljivost njene vesti je s tem pribita.

— O predzgodovini rumunsko-nemškega spora poroča »Prager Tagblatt« sledeče: Zelo slabe volje je prišel finančni minister Bratjanu iz Pariza. Na finančni konferenci zaveznikov je bila sicer Rumuniji priznana enakopravnost z drugimi zavezniki, toda rumunska zahteva, da se zviša njena odškodninska kvota je bila gladko odbita. Pa država rabi denar in zato je poskusil Bratjanu s posojilom. Pri Zvezi narodov so dejali, da morajo najprej pregledati rumunske izdatke za oboroževanje. Ne gre vendar, da ima država denar za ustanovitev velike tovarne za orožje, da pa ji manjka denarja za univerze. Rumuni so se izgovarjali nato, da se morajo oboroževati, ker je njihov položaj negotov. S tem so si pa onemogočili še posojilo pri bankah, ker kdo bi posojal, če pa ni denar siguran. Poleg tega pa banke tudi niso pozabile, da imajo v Rumuniji posebne navade, kadar je treba plačati. Rumunija torej ni mogla dobiti denarja nikjer. In v tej zadregi se je spomnila, da je Nemčija izdala za časa okupacije za dve milijardi rumunskih bankovcev. Ker Nemčija noče plačati, bo zaplenjeno nemško premoženje. S tem sicer Rumuniji ne bo dosti pomagano in Rumunija ne bo dobila denarja, ampak to gospodo v Bukarešti ne briga. Glavno je, da bodo s pompoznim konfliktom z Nemčijo zakrili napake svoje notranje politike, ki tem bolj smrdi.

— Sporazum med Poljsko in Češkoslovaško. Kakor poročajo listi bodo že v najbližji bodočnosti ustvarjeni trdni temelji za skupno delo med Poljsko in Češkoslovaško. Sporazum med obema državama pa ne bo fiksiran v pogodbi, temveč v 20. posebnih dogovorih o političnih in gospodarskih odnosih. Vprašanje ugodnih mej, mirovni dogovor v Rigi in odnošaji Poljske do Male antante in sovjetske unije ne bodo omenjeni.

— Politični uboji na Bolgarskem. V odgovoru na interpelacijo glede ubojev Mileva in Strašimirova je podal notranji minister Kušev kratek pregled o zadnjih ubojih. Ubijaleci da so skoraj redno ekstremni zemljoradniki ali komunisti. Ti skušajo naravnost sistematično ubiti čim največ uglednih oseb iz vrst sedanje vladne skupine. Vlada je prejela poročilo, da je izvršni odbor ekstremnih socialistov in komunistov obsodil na smrt nekoliko članov sedanje vlade, šefa policije in mnoge druge. Ker so tudi razbojništva, ki so se dogodila v zadnjem času, delo ekstremnih zemljoradcev in komunistov, je Rušev ostro obsodil prenašanje združenih zemljoradcev in komunistov ter izjavil, da bo vlada odgovorila na njihov teror z represalijami. Vlada apelira na zemljoradnike in komuniste, da prenehajo s prelivanjem krvi, ker drugače bo tu vlada nastopila z vso energijo. — Splošno se potrjuje, da so se boljševiki na Bolgarskem zelo utrdili in z velikanskimi vsotami skoraj popolnoma razbili enotnost med makedonskimi komitatskimi or-

organizacijami. Položaj na Bolgarskem je oben in poboji ter razbojništva se množe v neverjetnem številu.

— Razširjenje ženske volilne pravice v Angliji. Delavska stranka je predlagala, da se prizna ženam popolnoma iste volilne pravice kot moškim, da postane žena torej volilka z dovršenim 21. letom in ne šele s 30., kakor je to določeno sedaj. Angleška vlada je zjavila, da ne odklanja tega predloga, da pa se ji ne zdi aktualen. Obljublja, da ga bo predložila še tekom tega zasedanja. Delavski predlog je bil na to odklonjen.

— Zveza sovjetskega tiska za samoobrambo. Te dni se je vršila konferenca predstavnikov moskovskih listov, na kateri se je med drugim sklenilo, da ustanove sovjetski listi obrambno zvezo provincialnega tiska. V ta namen se ima ustvariti nova institucija takozvanih šefov, kakršna že obstoja v rdeči armadi, v šolah, strokovnih organizacijah, ruskih vaseh itd. Redakcije, ki prevzamejo obveznost šefov, so dolžne dajati provincialnim listom članke, pošiljati jim tehnično literaturo, klišee, papir in druge potrebščine. Razven tega morajo pošiljati manjšim redakcijam v notranjost države svoje urednike, da uvedejo člane malomestnih in vaških red. v žurnalistično delo in da jim pomagajo pri organizaciji delavskih in kmečkih dopisnikov, ki so glavni sodružniki teh listov.

## Drobne vesti.

Vojaško vzgojo mladine od 16 leta dalje nameravajo uvesti na Češkoslovaškem.

Avstrijska konferenca dežel je bila brezuspešna, ker je dunajski župan Seitz odklonil, da bi se razširila kontrola najvišjega računskega dvora tudi na Dunaj.

Med Švedsko in Litvo se vrše pogajanja glede sklenitve pogodbe, po kateri bi se vsa sporna vprašanja reševala polom posebnega razsodišča.

Egiptovska vlada je sklenila, da imenuje za Angoro posebnega poslanca in da bo obdržala s Turčijo direktno.

Prvi ruski časopis za radiotelegrafijo je prišel izhajati v Moskvi. List, ki se imenuje »Novosti-Radio«, je zelo dobro opremljen.

Zene igrajo v ruskem javnem življenju vedno večjo vlogo. Tako se poroča iz Jekaterinoslavke gubernije, da so v 15 vaseh bile izvoljene žene za predsednike sovetov.

Griža se silno širi po Angiji. Dosedaj je umrlo že več tisoč oseb.

Prvi fašisti so se pojavili na Danskem. Priredili so javen sprejeto po Kodanju. Črne srajce so vzbudile veliko pozornost.

Vizume med Avstrijo in Nemčijo namestijo v najkrajšem času odpraviti. Bil bi čas, da bi povojne iznajdbe izginile povsodi.

V zvezi z nastopom Frunzeja kot komandanta rdeče armade, so bile izvršene na najvišjih poveljniških mestih velike izpremembe. Člani čezvračke so prišli na prvo mesto.

Zakon o zaščiti države dobi tudi Japonska. Po zakonskem načrtu so predvidene za prestopke proti zakonu kazni do deset let.

Na londonskem tramvaju je izbruhnil štrajk uslužbenecv, ker ni hotela uprava odslužiti nekega uslužbenca, kakor so to ostali zahtevali.

Sovjetska vlada zahteva, da se izvede plebiscit glede državne pripadnosti Besarabije.

Abd El Krim, znameniti marokanski voditelj, bo po poročilih židovske telegrafne agencije v Kairi na svetovnem muslimanskem kongresu predlagal od egipčanskih muslimanov za kalifa.

Nov glasbeni list. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani začne ob priliki dvajsetletnice svojega obstoja (1905—1925) izdajati mesečno revijo za zborovo glasbo »Zbori«, ki bo prinašala na leto 12 zvezkov novih, še neobjavljenih ženskih, moških in mešanih zborov a capella. List, ki ga bo urejeval Zorko Prelovčec bo v začetku z ozirom na gnotne stroške izdaje skromen. Imel bo obliko kvarta, pesmi bodo na trpežnem papirju lično in razločno litografirane. Naročnina za »Zbore« bo znašala borih 20 dinarjev na leto. V januarjski in februarjski številki sta natisnjena J. Ravnikar moški zbor »Solnce v zenitu«, s častno nagrado odlikovana skladba in E. Adamič lahek mešan zbor »Zrelo žito«. Zelimo podjetju, ki naj zborom vsaki mesec da novega dobrega gradiva za koncertne vzporedne, obilo uspeha. Naročnike sprejema pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani, Narodni dom I. desno. Prijave po dopisnici.

Zbori »Ljubljanskega Zvona«. Januarjska in februarjska številka sta se v litografiji nekoliko zakasnila. Naročniki, ki so že poravnali naročnino, ju gotovo dobe do konca meseca, marčevske številke pa začetkom marca. — Naročajo se »Zbori« po dopisnici na naslov: Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Letna naročnina za Jugoslavijo 20 dinarjev, za Italijo 10 lir, za Ameriko 1 dolar. — Pevski zbori, naročite!

## Dnevne vesti.

— Proslava 50. letnice jugoslovenskega akademskega društva »Triglav« v Mariboru. Ta proslava se vrši na sledeči način: Dne 6. marca t. l. zvečer se vrši prijateljski sestanek Triglavčanov v Narodnem domu v Mariboru. Dne 7. marca popoldne ob 3. uri svečano zborovanje aktivnih članov v Narodnem domu. Ob 4. uri skupno slikanje na dvorišču Narodnega doma. Ob 8. uri zvečer elitni ples v Götzovi dvorani. Pred plesom je svečano pripetje spominskega traku, katerega daruje triglavski zastavi starešinska zveza. Lokrovitelstvo nad prireditvijo bo bržkone prevzel naš kralj in se pričakuje vsak dan tozadevnega obvestila Udeleženci prireditve imajo tudi četrtinsko vožnjo na strožnicah. Ker bo obisk ogromen, se bo strogo pazilo, da imajo dostop samo vabljene. Zato priporočamo že danes gostom izven Maribora, ki nameravajo priti na to prireditve, da sporočijo to z dopisnico starešinski zvezi, katera jim pošlje vabilo. Pri prireditvi bo navzočih čez 300 triglavčanov ter je nadalje javljeno že ogromno odličnega občinstva iz cele Jugoslavije.

— Kako to? Znano je, da je »Jutro« pred volitvami skoraj dnevno poročalo, kako da je Vatikan proti SLS, in da bo duhovnikom prepovedano, da kandidirajo na listi SLS. Včerajšnje »Jutro« pa napada paževega nuncija v Beogradu, monsijora Pelegrinetija, da je strasten klerikalec in da je celo jamčil za zmago Davidoviča. »Jutro« pa ni nezadovoljno samo z nuncijem, temveč s sv. Stolicami, ker da je tudi ta preveč vnetja za klerikalno politiko. — Tako je »Jutro« samo razkrilo, da so bile vse njegove predvolitivne vesti o nasprotju med papežem in ljubljanskim škofom neresnične in navaden volilni manevar, vreden mladine, toda nevreden ljudi, ki hočejo veljati kot predstavniki nacionalizma.

— Nazaj v srednji vek bi hoteli spraviti madžarski fašisti svojo deželo. Nek fašistovski zdravnik je namreč začel silno propagando proti uporabi narkoze proti poročinam bolečinam. Ta zdravnik utemeljuje svojo čudno propagando s tem, da je v sv. pismu zapisano: »v bolečinah boš rodila« in je zato uporaba narkoze pregrešna. — Pri tej priliki objavlja v dunajski »N. Fr. Presse« nek zdravnik sledečo zanimivo anekdoto. Tirolski knezoškof je bil svoje dni tudi silen nasprotnik uporabe narkoze pri poročinah. Nekdo je poklical k sebi vseučiliškega profesorja dr. Schanta in ga vprašal, če je res, da on žene pri poročinah narkotizira. Ko mu je ta potrdil je dejal škof: »Ali veste, da je to proti sv. pismu, ki pravi, da bo žena rodila v bolečinah?« Nato mu je dejal dr. Schanta: »Zakaj pa pometajo v cerkvah vaše škofije v soboto cerkve?« »Kakšno vprašanje,« je odgovoril škof. »Zato, da so v nedeljo cerkve čiste!« Nato je dejal profesor: »Potem govorite vaši verniki vsako nedeljo neresnico, ko moljito: »V prahu pred Teboj kleči Tvoje ljudstvo.« Škof je nato umolknil in dr. Schanta je imel mir.

— Sarajevski muslimani so začeli bojkotirati židovske trgovce, ker so ti glasovali za nacionalni blok. Bojkot vodi poseben odbor. Strast gre tako daleč, da kupuje sarajevski musliman raje pri radikalu Srbu, ko pa pri judovskem trgovcu. Kljub temu se misli, da bo bojkot ne bo imel uspeha.

— V Sarajevu živeti Bolgari, ki se bavijo večinoma z vrtnarstvom, so bili pozvani na policijo, kjer so bili zasiljani. 30 od njih je bilo nato izgnanih iz Jugoslavije. Misli se, da je vzrok izгона političen.

— Kako so obogateli ruhrski magnati, katerim je nemška vlada darovala 700 milijonov zlatih mark. Te dni je iskal nemški rudarski magnat Thyssen v Ameriki posojilo v znesku 12 milijonov dolarjev, da bi povečal svoj obrat. Pri tej priliki je navel, da je njegovo podjetje vredno 117 milijonov dolarjev ali 482 milijonov zlatih mark. Če pa se upoštevajo ameriške mezde, potem je podjetje vredno celih 250 milijonov dolarjev. To je premoženje moža, čegar rodbina je pričela leta 1870 s premoženjem 8000 dolarjev. Pred vojno ni znašalo njegovo premoženje več kot 200 milijonov mark in mu je torej povojna in medvojna doba dala najmanj 300 milijonov zlatih mark. In te bogataše je Nemčija podpirala z ogromnimi vsotami v času, ko je ljudstvo dobesedno stradalo. Ni čuda, da imajo komunisti toliko hvaležnih poslušalcev.

— Znižanje voznih tarifov. Da olajša ljudem, ki se radi previsokih voznih cen večkrat niti v svrhu ureditve najnujnejših poslov ne morejo poslužiti železnice, se je odločilo ministrstvo saobračaja, da zniža še tekom tega meseca tarife za osebni promet in popotno prtljago.

— Onim, ki so namenjeni v Ameriko. Glas-

som podatkov ministrstva za socialno politiko, se je pripetilo v poslednjem času več slučajev, da so bili naši državljani, ki so bili namenjeni v Ameriko, zavrženi na Elis otoku, in sicer brez ozira na to, ali so se hoteli izseliti ali pa ostati v Ameriki samo začasno. Ameriške naseljeniške oblasti postopajo namram doseljencem izven kvote silno strogo. V večini slučajev jih pošiljajo nazaj. V drugih slučajih pa zahtevajo bon kot garancijo, da zapusti dotična oseba Zedinjene države najkasneje po šestih mesecih. Višina vsote, na katero se glasi bon, je 500 dolarjev za osebo. Popotniki, ki nameravajo za krajši čas posetiti Zedinjene države Amerike, se opozarjajo na te težkoče. Zaprtnijo naj si zlasti, da sam potni list in ameriški vizum ne zadostuje, marveč, da je treba zadostne garancije, da se ne misli ostati dalj časa v Ameriki.

— »Ljubljanski Sokol«. Vsled predpriprav za društveno maskarado, se telovadba vseh oddelkov prekine; redna telovadba se prične zopet v petek, dne 27. t. m. Zdravo! Prednjački zbor.

— Nove telefonske proge. Ministrstvo za pošto in brzojav projektira več novih važnih telefonskih prog. Začetkom aprila se prično dela za 2500 km dolgo direktno progo Beograd—Cetinje. Proga bo šla preko Trebinja, Nikšića in Podgorice in bo ena najmodernejših v naši državi. Ustvari se pa še druga zveza Črnogore v Srbijo. Podaljša se namreč proga, ki je bila lani izpeljana do Peči, od Peči do Črnogore. V Podgorici se zgradi letos moderna radio-postaja. V načrtu je tudi gradnja nove proge Beograd—Zagreb ter temeljita ponrava že obstoječih dveh telefonskih prog. Dalje se že trasiira telefonska proga Beograd—Dunaj, ki bo šla preko Budimpešte. Ko bo upostavljeni telefonski promet z Dunajem, se prične graditi slednjič važna telefonska proga, ki bo vezala Beograd s Curihom.

— Imenovanja. V področju ljubljanske poštne direkcije so imenovani: Anton Podbevšek za pripravnika na glavni pošti v Ljubljani, Ana Kratochvil za telefonistko na ljubljanski glavni pošti, Ivan Kržišnik za pripravnika v Radečah pri Zidanem mostu, Anton Tušek za pripravnika v Trzinu, Karlina Kuralt za telefonistko na gl. pošti v Mariboru. V prosvetnem oddelku velikega župana v Ljubljani je pomaknjen v 5. grupo I. kategorije ekonomsko-finanjski referent dr. Ivan Karlin. Na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani je imenovan dosedanji glavni učitelj Nande Marolt za stalnega profesorja v I. kat. 5. grupi, za stalnega učitelja glasbe v II. kat. 1 grupi pa dosedanji provizorični učitelj Emil Adamič. Učiteljska imenovanja. Za stalnega ravnatelja deške meščanske šole v Vojniku je imenovan Melhior Rismal, učitelj iste šole. Za upravitelja osnovne šole v St. Vidu pri Ljubljani je imenovan Ivan Šmajdek, upravitelj v Krtni, za upravitelja v St. Jurju pod Kumom Karl Rostohar, dosedaj upravitelj v Cerkljah pri Krškem, za upravitelja v Grahovem Fran Mercina, dosedaj upravitelj v Tribučah, za upravitelja v Zameškem pri Raki Josip Siegmund, dosedaj upravitelj v Starem trgu pri Kočevju. Za stalnega učitelja III. deške osnovne šole v Ljubljani je imenovan Fran Silvester, dosedaj upravitelj v Boh. Bistrici, za stalno učiteljico v Gorjah pri Bledu pa Terezija Jalen, učiteljica v Koroški Beli.

— Razpisi službenih mest. Razpisana so mesta šolskega upravitelja na Raki, v Zireh, Orehovici in v Trebnjem ter mesto učiteljice v Novem mestu. — Prošnje je vložiti do 28. februarja: dalje poduradniško mesto pri okrož. sodišču v Mariboru (oddado se tudi vsa mesta poduradnikov in sodnih slug, ki bi se izpraznila na katerikoli način tekom razpisa ali zaradi oddaje razpisanege mesta) prošnje je vložiti do 31. marca 1925; slednjič po eno mesto za zvančnika (zvančnice) pri srezkih poglavarjih v Celju, Dolnji Lendavi, Gornjem Gradu, Konjicah, Ljutomeru, Maribor (desni breg), Maribor (levi breg), Murski Soboti, na Prevaljah, v Ptuj, Slovenjgradu in Šmarju pri Jelšah. Prošnje je vložiti do 5. marca 1925. Natančnejše podatke glej Uradni list z dne 21. februarja 1925.

— Za športnike interesantne tožbe. Na Tirolskem se je nahajala večja angleška družba zaradi gojitve zimskega športa. Na podlagi ugodnih poročil prometnega urada nekoga znanega zimskošportnega kraja, so napravili Angleži izlet iz Innsbrucka v ta kraj. Ko pa so prišli tja, so videli, da je bilo poročilo neresnično in da ni bilo skoraj nobene snega. Angleži so nato vložili tožbo zaradi povrnitve potnih stroškov.

— Pravilnik za prosvetne in šolske nadzornike. V prosvetnem ministrstvu izdelujejo nov pravilnik za prosvetne in šolske nadzornike, ki bo veljal za celo državo.

— Zopet madžarski špijon prijet. Iz Novega Sada poročajo, da je bil te dni v Džakovu prijet 21 letni kmet Džuro Horvat radi špijonaže v korist Madžarske. Horvat je pobegnil lansko leto iz policijskega zapora v Zagrebu. Mahnil jo je na Madžarsko, kjer je stopil v stike z znanim madžarskim špijonom kapetanom Medlicem in drugim. Glasom dogovora s temi osebami je špijoniral po Slavoniji in Baranji. S ponarejenimi madžarskimi dokumenti je prekoratil osemkrat mejo in dal Madžarom važne informacije. Pri zaslišanju je Horvat vse priznal. Oddali so ga novosadskemu okrožnemu sodišču.

— Naša ljudska šola v Carigradu zatvorena. Narodne manjšine v naši državi zahtevajo, sklicujoč se na senzermensko pogodbo, svoje šole, prosvetno ministrstvo pa je prejelo poročilo, da je zatvoril Kemal paša začetkom tega meseca našo ljudsko šolo, ki je obstojala že več desetletij.

— Drevo je ukradel in prodal. Lojza Gorenc je ovadila delavca Franceta Homea na policijo radi tatvine lipe. Povedala je, da je prišel Home dne 12. t. m. k njej ter jo vprašal, če mu proda lipo, ki je rasla na njenem posestvu v Koleziji. Bila je k temu pripravljena in dogovorila sta se, da ima Home plačati kupnino 37.50 Din naprej, sicer lipe ne sme izkopati. Čez par dni pa je izvedela, da se njena lipa nahaja na vrtu posestnika Prepeluha na Vojvode Mišića cesti. Šla je k Prepeluhu, ki ji je povedal, da mu je lipo prodal Home za 60 Din 50 p. Vrniti Prepeluh lipe ni hotel, temveč je odšel rajši še lastnici zanj 37.50 Din. Pravijo, da se bo Home za svoje dejanje pokoril v justični palači.

— Pogreša se že od novega leta 62-letni vdovec Anton Trček iz Dobrunj. Ker je prodajal po deželi razno drobnarijo ter nosil navadno ves izkupiček s seboj, ni izključeno, da ga je kdo umoril in oropal.

— Železniški tatovi. V Zalogu pri Ljubljani je zaslačilo železniško osebo pred par dnevi tri moške, ki so demontirali razne stvari z vagonov, ki stoje za reparature pripravljeni na tiru. Dvema se je posrečilo pobegniti, tretjega pa so »uhvatili«. Uzmovici je 20 letni zidarski vajenec Ludovik Devetak iz Ljubljane. Tudi z vagonov, ki stoje že od prevrata med Dravljami in St. Vidom, demontirajo ljudje razne sestavne dele, posebno železje. Civilistov, ki kradejo železniški premog, so že dosti prijeli. Kradejo ga pa tudi nekateri železničarji sami ter ga odnašajo v nahrbtnikih, nakar je policija že opozorjena.

— Brezplačno je hotel priti do zimske suknje. Brezposelni delavec Tomaž Dimić je ogledoval te dni zimske suknje, ki vise pred prodajalnami starinarjev na Sv. Jakoba nabrežju. Prav posebno se mu je dopadel dobro ohranjen komad pred prodajalno Amalije Jurčičeve. Ne da bi dolgo premišljal je snel suknjo z žebila jo oblekel in stekel proti Jurčičevemu trgu. Toda imel je smolo. Opazil ga je namreč mož starinarice ter zdrljal za njim. Pri čevljarskem mostu ga je dohitel in izročil stražniku, ki ga je »deponiral« na Bleiweisovi cesti. Suknja je vredna 150 dinarjev.

— Izgubile so se v soboto 14. t. m. tri knjige Bučarjeve zgodovine za meščanske šole v rujavem zavrtku na poti od Matične knjižarne do Glasbene Matice. Najditelja se prosi, da vrne knjige proti odškodnini v pisarno Glasbene Matice, Gosposka ulica štev. 9/I.

## Prosveta.

Pianistični koncert. Pod protektoratom L'Association Francaise d'Expansion et d'Echanges artistique v Parizu se vrši v petek, dne 27. t. m. koncert francoskega pianista Marcela Ciampi. Ta družba si je nadela plemenito nalogo, da širi in seznanja tako francosko glasbo, kakor tudi najodličnejše francoske umetnike po vseh nasledstvenih državah. Po njeni inicijativi koncertirala je v našem mestu svetovno znana Blanche Selva, v Zagrebu in Beogradu pa tudi odlični pianist Cortot. Ta družba omogoča tudi koncert pianista Ciampi, katerega kritika vspejduje prvima imenovanima umetnikoma. Pred prodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Koncert Huml, Ličar, Tkalič. V dvorani Filharmonične družbe nam je minuli ponedeljek odlična zagrebska umetniška trojica priredila prelep komorni večer, ki se je veselil obenem povoljne udeležbe sicer letos za koncertne posete zelo zaspane in apatične Ljubljane. Vspored je prinesel trio francoza Saint-Saensa v F-duru op. 18, trio Nemca Beethovna op. 97 in Dvořakov Trio op. 90 (Dumky). Vsa tri zanimiva komorna dela so mojstri podali virtuosno. Nagljol bi seveda ugajal Dvřak s svojim temperamentom in izrazilo slovansko ritmiko. Umetniki so prejel za svoja prvovrstna prednašanja navdušeno priznanje poslušalcev. Tretji abonma koncert filharmonične družbe je morda koga zbudil iz letargije in le želimo, da bi se za abonma na prihodnje koncerte oglasilo več ljubiteljev glasbe kot dosedaj. — Gg. Humla, Ličarja in Tkaliča bi pa zopet kmalu radi pozdravili v naši sredi.

Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani namerava na svojem prihodnjem koncertu izvajati veliko glasbeno delo za soli, zbor in orkester Cezar Franka »Béatitudes«. (Osem blagrov).

Skladatelj Stanko Premrl je zložil tri otroške pesmi za ženski zbor s spremljevanjem klavirja na besedilo Karla Široka. Skladbe so mehke in nežne ter jih bodo ženski zbori zelo veselili. Kdo jih založi in izda, še ni znano.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« namestila v kratkem prirediti koncerta na Viču in v Hrastniku.

## Gospodarstvo.

### Posledice predobre sladkorne letine.

Velika svetovna nadprodukcija sladkorja, kakršne že ni bilo mnogo let, je prisilila sladkorne producente in njim priključene rafinerije, da so podvzele pri svojih vladah potrebne korake za zaščito industrije pred grozečo nevarnostjo inozemskih konkurencc. Mednarodno liberalistično gospodarsko naziranje, ki je imelo v zadnjem času, posebno v zapadnih evropskih državah, močne zagovornike svobodne trgovine, se je radi resnega položaja sladkorne industrije zopet moralo umakniti pred zaščitno trgovsko politiko.

V Nemčiji se že dalje časa opazuje težnja sladkorne industrije, posebno rafinerij, doseči visoke uvozne carine, ki naj bi nemško produkcijo ščitile pred subvencioniranimi inozemskimi konkurenti.

Pod pritiskom svojih producentov je Italija povišala pretekli teden uvozno carino na sladkor. Za to koncesijo pa so se morali italijanski sladkorni koncerni obvezati, notarjano ceno sladkorja toliko znižati, da bo kg sladkorja, ki stane v drobni prodaji 8 lir, veljal največ 6.50 do 7 lir.

V Angliji se namerava v najkrajšem času urediti vprašanje o zaščiti sladkorne produkcije. Toda v klasični državi svobodne trgovine se noče upeljati carinske zaščite, temveč se vršijo sedaj debate o načinu protekcionističnega subvencioniranja. Vlada je izdelala predlog, po katerem naj bi se mesto zaščitne carine dalo sladkornim čistilnicam za vsakih 50 kg sladkorja, izdelanega iz domače sladkorne repe premijo od 24 šilingov. Umljivo je, da se temu predlogu protivijo rafineriji trsnega sladkorja, ki ga dobavljajo iz angleških kolonij. Dotok inozemskega sladkorja ne bi bil preprečen, temveč le uvoz lastnega kolonialnega sladkorja in zato bi morale čistilnice trsnega sladkorja ustaviti svoje obrate, inozemska konkurenca pa bi vseeno radi nižjih produkcijskih stroškov lahko konkurirala v Angliji. Dolžnost Anglije pa je, da štiti svoje kolonije in jim zagotovi tržišče za sladkor. Zveze sladkornih

producentov zahtevajo sedaj ureditev zaščite na ta način, da se ne bi oškodovale rafinerije s trsnim sladkorjem.

Pri nas v Jugoslaviji znaša produkcija sladkorja preko 12.000 vagonov in je dosegla do sedaj rekordno višino te naše, še jako mlade industrije. Domača uporaba sladkorja v naši domovini je znašala v preteklem letu približno 6000 vagonov. Ker se je to leto cena znižala, je tudi cena rafiniranega sladkorja nižja od one preteklega leta. Zato se pričakuje, da se bo letošnji domači konzum zvišal na 7—8000 vagonov. Iz tega sledi, da nam ostane za izvoz okoli 4—5000 vagonov. Ker je povsem uverljivo, da je na mednarodnih tržiščih povpraševanje za sladkor jako malenkostno in vsaka hausse špekulacija radi prevelike produkcije ukinjena, je naš izvoz do sedaj minimalen ter ne presega 600 vagonov. In to kljub dejstvu, da je naša blago na zunanjih tržiščih posebno radi nizkih stroškov produkcije zelo konkurenčno. Glavna naša odjemalca sta Francija in Egipt. Ker bi prevelike ponudbe večjih količin sladkorja imele za posledico še nadaljnjo padanje cen pod produkcijske stroške, se vse blago po možnosti pridržuje. V naši domovini so pa še drugi vzroki za zadrževanje. Ker se odprema sladkorne repe ni popolnoma izvršila in radi silnih množin blaga, so se velike količine repe pokvarile. Ker niso sejalki radi pada cen dobili pričakovanih dobičkov, se bo sejalo to leto veliko manj sladkorne repe kot lani. Večje dobičke si obetajo kmetje od setve žita ali koruze.

Iz tega vzroka se za izvoz določeni kontingent našega sladkorja sedaj pridržuje. Z njim se bo potem v prihodnjem letu k. u. lahko eventualni primanjkljaj in tako preprečila naša odvisnost od inozemstva, kar bo velikega pomena za našo uvozno bilanco. Kajti naš forsiran izvoz sladkorja nam bi sedaj prinesel male dobičke, kasnejša potreba po uvozu pa povečala našo uvozno bilanco, pomenila gospodarsko pasivnost in obremenila za nepotrebne postavke našo že itak pasivno plačilno bilanco.

#### 45. REDNI OBČNI ZBOR »KMETSKÉ POSOJILNICE LJUBLJANSKE OKOLICE«

reg. zadr. z neom. zav. v Ljubljani se je vršil dne 19. februarja 1925.

Bilanca za upravno leto 1924 izkazuje stalen in krepek napredek tega najstarejšega slovenskega zavoda v Ljubljani.

Upravno imetje se je zvišalo na Din 87.430.284.58. Stanje hranilnih vlog je doseglo Din 77.606.216.99, prirastek v letu 1924 znaša torej Din 18.413.331.02. Posojila so dosegla Din 68.776.900.73.

V zaščito domačega gospodarstva se je posluževal zavod čim kulantnejše obrestne mere pri kreditih, kljub visokemu porastu obrestne mere pri vezanih vlogah. Čisti dobiček je dosegel pri tem Din 556.376.54, torej še v sezoni najvišje napetosti kreditov Din 8 mil. 793.188.52. Zavod je emancipiran od vsake denarne krize in vestno varuje trajno in čim višjo mobilnost.

Portfelj lastnih vrednostnih listin se je znižal na Din 8.145.369.—. Tu je ponovno pripomniti, da so odpisani vsi avstrijski in ogrski papirji, zlasti vojna posojila. Odpisana je tudi kurzna razlika vseh medvojnih naložb na Dunaju, tako, da je v zavodu povsem izbrisana vsaka

nepovoljna sled izza vojne dobe.

Rezervni zakladi so se zvišali na Din 2.027.933.17.

Število udeležnikov se je zvišalo na 4357.

Denarni promet je narastel na Din 469.179.010.54.

V občekorisne narodne namene je zavod v letu 1924 stalno daroval višje zneske, izkazane med upravnimi stroški, med drugim Din 30.000.— ob vremenski neizgodi v pogorju nad Medvodami. Od čistega dobička pa je občni zbor na novo dodal v enake namene Din 65.000.—.

× **Prodaja starega materiala** (kovinskega) se bo vršila dne 20. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× **Dobave.** Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 5. marca t. l. v pisarni Stalne vojne bolnice v Ljubljani glede dobave mesa, mleka, masti, fižola in raznega špecerjskega blaga. — Dne 12. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede oddaje zgradbe kurilnice v Vrhu. — Dne 13. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave kurilnice v Novem Sadu. — Dne 16. marca t. l. pri komisiji za razmejitev z Italijo v Ljubljani glede dobave cementnih mejnikov itd. — Dne 20. marca t. l. pri upravi barutane v Kamniku

glede dobave jelovih hlodov in jelševine; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 110.000 kg kovaškega oglja, glede dobave železa za rešetke in glede dobave borovih desk. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× **Svedoče o izvoru blaga, izdane po Zaderski trgovski zbornici** so smatrati v bodoče po odločitvi carinskega sveta, ki jo je odobril minister financ, kot polnomočni dokaz o izvoru blaga.

× **Posetnikom Lyonskega velesejma.** Za poset Lyonskega velesejma ni treba nobene posebne legitimacije, ampak je dovolj, da vsak posetnik sejma sporoči železniški postaji, na kateri vstopi, da potuje na Lyonski velesejem ter se pri osebnih blaginji legitimira z za Lyon izstavljenim potnim listom. Do Postojne je polovična vožnja, skozi Italijo ni železniških ugodnosti in stane od Postojne do Modane I. razred Lit 252.—, II. razred Lit 169.—, III. razred Lit 98.—. Od Modane do Lyonsa velja II. razred 48 Fr turotur. Priporočila se vsakemu posetniku, da sporoči na naslov »Agence Commerciale Privilegiée, Lyon 44, rue Victor-Hugo«, za katere dni rabi v Lyonu stanovanje.

× **Nakup moke Rusije v Ameriki.** Sovjetska vlada je k že kupljenim 600.000 sodom moke naročila v Kanadi še 1.800.000 vreč, ki se naj takoj odpremi v luke Črnega morja.

× **Mednarodni velesejem v Poznanju.** V Poznanju (Poljska) se vrši mednarodni velesejem od 3. do 10. maja t. l. Točnejše informacije dobivajo interesi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

× **Dobave.** Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 18. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave rjuh, brisač, prevlek za blazine, posteljnih odev, vzglavnikov, žimnic in slanič; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave hrastovih desk ter glede dobave oljnatih barv. Dne 19. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave jekla ter glede dobave smrekovih desk. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× **Tarifkilometar.** Pod tem naslovom je izdal višji kontrolor državnih železnic v Osičku Ljudovik Kirchlechner važno pomožno knjigo za izračunavanje kilometrske oddaljenosti vseh železniških postaj v naši kraljevini v vseh relacijah, na podlagi katere se določa najcenejša vozarina za blagovni promet. Knjiga je izdana s podporo trgovske in obrtniške zbornice v Osičku in obsega poleg kilometrskih kazal tudi vse važne informacije splošnega pomena za železniški promet in je vsled tega v kaosu tarifnih predpisov, ki veljajo v naši državi, za vse poslovne proge za kalkulacijo prevoznih stroškov vrlo dobrodošlo pripomoček, ki ga vsem interesentom najtopleje priporočamo. Stane 200 dinarjev in se naroča direktno pri avtorju.

#### BORZE:

Ljubljanska in beograjska borza 21. februarja niste poslovali.

Curih. Beograd 8.426, New York 5.202, London 24.79, Pariz 27.32, Milan 21.45, Praga 15.426, Budimpešta 0.0072, Wien 0.00732, Sofia 3.774, Bukarešta 2.60.

## Anekdote.

Anekdota o Daudelaire-u.

»Satanistur Karlu Baudelaire-u (1821—67), čigar Pesmi in prozi nam je poslovenil dr. P. Karlin, se je primerila sledeča zgodba.

Nekega jutra si je dal lase zeleno porbarvati, češ, da je ta način manj meščanski. Zvečer pa se pojavi pri njegovih durih mlada krasotica.

»Vi ste avtor »Bolnih evetlic«? ga nagovoril nekam blazno in nestrpno.

»Sem, gospa.«

»Vašo knjigo sem čitala. Obožujem vas. Lepa sem. Ljubite me.«

Drugo jutro po zajtrku se izvrstna oseba poslavlja od pesnika.

Med tem, ko gre niz stopnice, jo Boudelaire pokliče:

»Gospa, ej gospa! Oprostite to vprašanje. Ampak po kaj ste prav za prav že prišli k meni?«

Dogodek je povsem istinit. Samo La Fontaine-u so se pripetile slične historije, ki pričajo o silni raztresenosti.

nk.

Zivite srečno na svetu.

A. France pripoveduje, kako se je otreseel neprijetnega znanja: »Nisem vedel, kako bi se je odkrižal. Nekdo, ki ni bil neumen, je dejal: V prirodi je ni težje stvari, nego telo ženske, ki si jo nehal ljubiti... V višku njene pijanosti mi je bila zaupala ključ od vseh vrat svojega stanovanja. Držala se me je kakor klošč. Bolj, ko sem se skušal osvoboditi, bolj se me je oklepala. Ondaj pa mi je otroško rekla: Bodite tako dobri pa mi vrnite ključ. Moj mož se vrne v Pariz... Tako je sem porabil ugodno priliko.

Gospa, — sem dejal s poparjenim glasom — evo vam ključa. Razumem obsežnost svoje neizgode. Nikdar je ne prebolim, a kaj za to, samo, da ste vi srečni!

Po teh besedah sem se zagnal niz stopnišče, kar po štiri stopnice sem preskakoval. Ona je stala na hodniku in vekala nalik Didoni, ko je odhajal Enej. Jaz pa sem položil roko na srce in ji zanosito ponavljaj navzgor: To me spravi v grob, gospa, to me spravi v grob!

Ob vratih sem skočil v kočijo. Ona pa je tekla za mano s telovadnim korakom. Zakričal sem izvoščku: Osvrknite no svojo kleko. Dobro napitino dobite... Njej pa sem zaklical, z roko na srcu: Zivite srečno, mene pa pustite v miru.

A. D. iz »A. France v copatah«.

Neznanca raztrgal vlak. Te dni je opazil strojevodja osebnega vlaka, ki se odpelje ob 16.40 iz Rulja, približno 250 metrov od postaje Zabronci, na levi strani tira strašno razmesarjeno človeško truplo. Moža je povzli najbrže brzovlak, ki prihaja ob 16.25 v Pulj. Identitete dosedaj še niso mogli ugotoviti.

Ali zračno ali morsko brodovje? Po newyorških novinah besni trenutno ardit boj radi vprašanja, ali naj posveti država svoj definitivno glavno pozornost gradnji zračnega brodovja ali pa gradnji vojnih ladij. Povod k temu je dal prepir med generalom William E. Mitchelom, setom ameriške zračne flote in tajnikom pomorskega urada Wilburgnom, ki je trdil v nekem izvedeniškem mnenju o rezultatu tozadevnih poskusov, da letalske bombe niso mogle napraviti vojnih ladij za boj nesposobnih. General je temu nasprotno trdil, da Wilburn uima prav, ter je pokazal več slik, iz katerih je bilo posneti, da se je ladja »Alabama«, na katero so poskusoma metali letalske bombe, v 30 sekundah potopila, in sicer vsled razdrone moči bomb, o katerih je trdil Wilburn, da ne morejo predeti oklopnih plošč. Druge slike so zopet kazale, da sta se ladji »West Virginia« in »New Jersey«, zadeti od bomb, potopili v dveh do sedmih sekundah. Iz vsega tega sklepa gen. Mitchel, da je treba zračno in pomorske vojne sile združiti pod enotnim vodstvom. Državnemu tajniku za narodno obrambo bi bilo treba prideliti po enega državnega podtajnika za zračno brodovje, vojsko na kopnem in mornarico. Potem ne bo več mogoče, da bi se gradile za drag denar ladije, ki ne vzdrže niti enega samega napada kakšnega aeroplana. Za denar, ki ga stane ena bojna ladja, je mogoče zgraditi 4000 do 5000 aeroplanov. Tudi Anglija, ki stoji na stališču, da je treba zgraditi v prvi vrsti zračno bojno moč in, da se je treba izogniti rivaliteti med zračnim brodovjem in marino že iz finančnih vzrokov.

## Vdova Rošlinka.

Golarjeva veseloigra je v sodobnem slovetstvu, predvsem seveda v drami, dogodek. Poet je nastopil s svojim prvencem v času, ko se je v ustvarjanju razmahnila teorija, ki delcu že pred rojstvom sešije oblekco. Zopet stojimo par let za drugimi narodi, ki so že davno preko intelektualne umetnosti. Pehamo se za deli, katere ustvarja asketsko revna fantazija in spoštujemo kritiko umstvenih lubadarjev, ki se trumoma zarijejo vsakomur resnično živemu delu pod kožo. Čudno se mi pa zdi, ko sta postala samobitnost, duh domače zemlje že naravnost ekstatična vizija, da ne vidimo in nočemo poznati del, ki rasto iz te zemlje.

Večina naših dramskih pisateljev posnema tuje vzore, ki streme za razbitjem dosedanj oblike ter poizkušajo iz nanizanih drobcev življenja ustvariti moderno duhovno dramo. Le dva sta nam dosedaj podala samoniklo formo in uveljavila zopet dramatičnost v drami, kar pogrešajo vsa ona dela, katera je pustila fantazija na cedilu. Za Zupančičem, ki je z drzno roko začel ustvarjati svojo obliko in svoj stil v tragediji, je prišel Golar s svojo veseloigro.

Golarja poznamo kot poeta, ki hodi po naših vaseh, med našimi polji, vsak dan vesel in židane volje, da mu srce prekipeva v ra-

dosti nad življenjem. Rad postaja pred panjevi ter nam v lepi vezani in nevezani nesedi pripoveduje zgodbe, ki jih je na deske naslikala nerodna roka vaškega živopisca. Po koridorjih abstraktne filozofije ne hodi, jemlje življenje kot je in je zanj vse lepo tako, kakor ga gleda. Še več, povzdignil se je do simbolizacije lepote in greha v življenju našega kmeta.

Tako je ustvaril tudi Rošlinko. Polnokrvna vdova bi se nerada odrekla vsem slastem življenja. Z vsemi zvijačami bi si rada priložila postavnega Janeza, fanta svoje hčere. Zenska se opeče. Pod to svojo zmoto za trenutek klone, takoj na to pa se vzbudi v njej tista zdrava natura naših gospodinj, ki po tolikih lišah trdno drže na vajetih gospodarstvo in inventar.

Vrline Golarjevega dela so predvsem dvojne. Delo je ustvarjala resnično tvorna fantazija. Zivahno se razvija prizor iz prizora ter nas zanima ves čas, čeprav že iz dispozicije vemo, kako bo zadeva končala. Rošlinkina želja po mizofitiji je smešna in tistem hipu, ko se porodi v njej. Golar jo je vključ temu docela osmešil v treh dejanjih in jo pripeljal do spoznanja svoje zablode. Istotako vemo za Janeza, da ne bo vzel druge kot Mance. Njegov značaj pa omogoča v veseloigri vedno nove, nepričakovane prizore. Baš vsled tega, ker je veseloigra zgrajena na

značajih, je tako pristno resnična. Golar je s tem dal odru in igralcem velike možnosti uprizorjanja. Ustvaril je tipe, ki so za resnega igralca neizčrpni. Prepričan sem, da bodo osebe v Rošlinki za igralce merilo njihova zmožnosti, bodisi v govoru, kakor v mimiki. V delu je mnogo nenapisanega (kar tu ni potrebno). Igralec mora namreč slediti pisateljevi fantaziji in soustvarjati. Tako šele zaživi delo pred nami. Tega nudi Golarjeva umetnina v izobilju. Ima pa še drugo prednost. Rošlinko lahko podaš realistično, vendar se mi zdi, da bi Golarjev simbolizem mirne duše prenesel tudi modernejši način uprizoritve. Mogoče bi ta poslednja še finejša podajala nikdar surovi humor.

Poleg širočine značajeve je velika vrlina jezik v veseloigri. Dočim moramo priznati, da se na našem odru še niso predstavili tako globoko in vsestransko zaščrtani kmečki značaji, čutimo obenem, da je jezik sočen, pristen in nikakor literaren.

Iz obeh vrlin pa sledi lahkotno potekajoče dejanje, vselej napeto, polno novih domislekov. Nevarne čeri objadra Golar z njemu edinemu lastno enostavnostjo (v mislih imam snubitev v tretjem dejanju). Zdravi humor pa je brez sence lascivnosti po svoje pobarval kočijli prizor koncem drugega dejanja. Mirne duše trdim, da je takih prizorov malo v literaturi.

G. Lipah je bil prvi režiser veseloigre. Potrudil se je in postavil precej pristno kmečko sobo. Dejanje je vodil spretno, neprisljčno, a v globino ni šel. Zdi se mi, da bi bil režiser dolžan ustvariti v delu strogo snoto in recimo z ozirom na oder nekoliko debelo podčrtani dogodek z obema snubačema omiliti. Ta namreč kviri delikatnost v igri. Istotako ni v zadostni meri uveljavil svoje avtoritete pri kreiranju Balantačeve osebnosti. Odlikoval pa bi se lahko, kakor malokje z iznajdljivostjo v nemih prizorih.

Ga. Juvanova in g. Cesar sta bila vsakakor osrče veseloigre. V tej obliki uprizoritve sta jima zadovoljivo posrečili kreacije ter sta bila upravičeno deležna spontanega priznanja. Najtežja oseba, ki mora biti podana z veliko naivnostjo je Balantač. Kralj mu ni bil glasovno, ne mimično kos. Ta tip bi zahteval vestnega študija naših beračev, malo prebrisanih in navihanih, pa žebrajo molitev kar iz navade. Naš Balantač pa se je zelo neokretno gibal po oderu in je bil marsikdaj v zadregi za izraz. Izmed snubačev se je postavil Plut, Košič ni bil verjeten. Mance in Tončka pogrešati več kmečke pristnosti. Jan je bil dober.

Prepričan sem, da bo Golarjeva veseloigra baš vsled svoje toplote in delikatnosti postala še kabinetska veseloigra.

J. K.

E. P.:

## Skavtizem.

Skavtizem je ona oblika taborišča, katero je osnoval v letih 1906 do 1908 angleški general R. Baden Powell. Ta se je seznanil leta 1906 s kanadskim prirodopiscem in pisateljem Ernest Thomson Seton-om, ki je ustanovil leta 1902 v Ameriki gozdovniško organizacijo, za katero pa v Angliji ni našel pravega umevanja. (O taborišču v splošnem je bilo poročano v »Narodnem dnevniku« v številki 89 z dne 13. aprila 1924, o gozdovništvu pa v štev. 208 z dne 16. septembra 1924.) General Baden Powell je bil zelo navdušen za to novo organizacijo, tako, da je stopil v vrsto Setonovih sodrušnikov. Ker se pa s Setonovo organizacijo ni povsem strinjal, je izstopil kmalu iz posvetovalnega odbora ter začel ustanavljati novo organizacijo po svojem okusu. V ta namen je vzel osnovne ideje Setonovega gozdovništva, jih nekoliko spremenil ter dopolnil po svoje. Kot bivši vojak je dal organizaciji na pol vojaško obliko. Uvedel je vojaške oznake in vojaško metodo. S svojo organizacijo je stopil pred javnost leta 1908 na podlagi svoje knjige »Scouting for Boys«. Ime za svojo organizacijo je vzel po oddelku mladih izvidnikov (scout, écclereur, Späher), katere je organiziral, ker je imel premalo rednega vojaštva v izvidniške in ordonančne svrhe, ob priliki, ko so Buri oblegali pod njegovim poveljstvom se nahajajočo trdnjavo Mafeking, v znani burški vojni. Ime je torej vojaškega izvora in za taboriško organizacijo povsem neprimerno in neprikladno, kajti namen današnjih skavtov ni izvidništvo.

Zato je povsem nedopustno, da se rabi od strani onih, ki zgodovino taboriškega pokreta ne poznajo (in takih je najti mnogo celo med skavtskimi voditelji) izraz skavtizem (scouting) kot skupna označba vseh raznih smeri te nove vzgojne metode. Pod skavtizmom je treba torej razumeti samo ono smer, ki temelji na Baden-Powell-ovih osnovah. Kot skupna označba za obe smeri bi bil najbolj prikladen izraz taborništvo, kajti taborenje v prosti naravi je podlaga in bistvo tega pokreta. Ker je vpeljal Baden Powell v svoj program nekatera gesla vladajočih struj in pozval v organizacijo vplivne osebe iz vladajočih krogov, je imel znatno več uspeha kot pa Seton, ki se izogiba v svoji organizaciji vseh političnih izrazov.

Skavtizem se je širil z velikansko hitrostjo po celim svetu. Baden Powell-ove knjige »Scouting for Boys« se je razpečalo v enem samem letu čez 200.000 izvodov. L. 1910 je bilo že pol milijona skavtov, danes pa jih bo že okoli 2 milijona.

Posamezni narodi pa niso vedno točno posnemali angleško skavtsko organizacijo, temveč so jo več ali manj spremenili. Ravno tako so jo posamezne politične struje prilagodile svojim načelom in prikojile za svoje namene.

Skavtske organizacije dele svoje članstvo večinoma v 3 velike skupine: na naraščaj (volčiči in čebelice) od 6. do 12. leta, skavte in skavtkice od 10. do 18. leta ter starejše članstvo od 16. ali 18. leta dalje. Ker se ima po določbah predzadnjega skavtskega kongresa vršiti program ločeno po spolih, se dele te skupine zopet na dva odseka.

Najmanjša skavtska ednica je vod (Patrol), ki nosi ime kake živali (pri deklicah cvetlice) in šteje 6 do 10 članov, 2 do 6 vodov tvori četo (Troop). Vse čete enega kralja tvorijo daljšo višjo ednico. Te se združujejo zopet dalje v višje enote ter v udruženje cele države. Na čelu voda stoji vodnik, na čelu čete četovodja. Načelniki se deloma volijo, deloma imenujejo. Pri pristni skavtski organizaciji se načelniki navadno imenujejo od višjih poveljnikov.

Vsak skavt mora pred končnojavljnim sprejetjem položiti obljubo, ki se glasi v Baden Powellovi formulaciji sledeče: Obljubljam na svojo čast po svoji najboljši moči:

1. Izpolnjevati svojo dolžnost napram Bogu in kralju,
  2. pomagati bližnjemu vsaki čas,
  3. spoštovati skavtske zakone.
- Prevod originalnih skavtskih zakonov, kot so navedeni v 1. in 19. izdaji Baden Powellove knjige »Scouting for Boys« se glasi:
1. Na skavtsko čast se lahko zanese.
  2. Skavt je zvest svojemu kralju, svoji domovini, svojim voditeljem, svojim starišem, svojim gospodarjem in svojim podrejenim.
  3. Dolžnost skavta je biti koristen in pomagati drugim.
  4. Skavt je prijatelj vseh in brat vsakemu drugemu skavtu, brez oziroma na družabni razred, h kateremu pripada.
  5. Skavt je uljuden.
  6. Skavt je prijatelj živali.
  7. Skavt sluša povelja svojih starišev, svojih vodnikov in četovodij brez ugovora.
  8. Skavt se smeji in žvižga v vseh okoliščinah.
  9. Skavt je varčen.
  10. Skavt je čist v mislih, besedah in dejanjih.

Nekatere skavtske organizacije kot n. pr. v Sev. ameriških Zedinjenih državah in v Švicli imajo 12 zakonov.

Mnoge neangleške organizacije so obljubo in zakone precej spremenile ter prikojile režimu v svoji državi ali pa svojim političnim načelom. Nekatere pa so jih morale vsled političnih sprememb spreminjati.

Tako n. pr. je imel »Bund deutscher Pfadfinder« leta 1914 v zakonih pod točko 2 sledeče besedilo: Skavt je zvest svojem Bogu, svojem deželnemu glavarju, svojemu cesarju in svoji domovini.

Takoj po prevratu so spremenili to točko v sledečo: skavt ljubi domovino, je zvest, odkritosrčen in pošten.

Leta 1919 pa so to točko, ko je polegel prve prevratni vihar, zopet spremenili na sledeči način: skavt je zvest, bogaboječ, ljubi domovino in narod.

Skavti se dele na 8 stopnje: novince ali skavte III. reda, skavte II. in skavte I. reda. Program izpitov za vsako stopnjo za I. in II. red obsega navadno kakih 10 do 15 točk, v katerih se zahteva različno znanje in praktične spretnosti, kakor: zgodovina skavtizma, zgodovina gimnastike, nauk o higijeni in prvi pomoči v neizrednih, postavljanje šotorov in taborov, kuhanje, plavanje, čitanje specialnih kart, uporabljanje kompasa, vrvi, vozlov, signalizacije itd.

Za neobvezne spretnosti se polagajo posebni izpiti, za katere dobe skavti posebne znake: za junaške čine pa se podeljujejo redovi podobna odlikovanja.

Večina skavtskih organizacij je sprejela zelo praktičen angleški krog z večjimi ali manjšimi spremembami z značilnim širokokrajnim klobukom kot ga nosijo ameriški vojaki, kar tvori veliko privlačno silo.

Gesto in pozdrav skavtov se glasi: bodi pripravljen! Njih znak je stilizirana lilija, kakršne je videli na nekaterih starih grbih, posebno pa v grbu svoječasno na Francozem vladajoče burbonske dinastije.

Vsako četrto leto priredijo skavti vseh narodov poseben mednarodni zlet, ki se imenuje Jamboree, kar pomeni v jeziku Zulu-zamorovci: sestanek vseh rodov. Prvi se je vršil leta 1920 v Londonu. Drugi se je vršil lanske leto v Københavnu (Kodanj).

## Neobjavljeni poljubi.

A. Franco je našel pri starinarju »Poljube« in »Elingije« Janeza Secunda (nizozemskega latinskega pesnika) v Tissotovi izdaji. Razlaga drugi naslov, ki se glasi: »Nekaj neizdanih poljubov« dal P. F. Tissot.

»Kakšna ničemnost! Edino kak hribovec utegne domnevati, da se da v tej razburiljivi stroki še kaj izvirnega odkriti. Prvi dan stvarstva sta po dveh treh urah pomenkovanja na edenskem vrtu Adam in Eva znala prav toliko kolikor Secundus in Tissot. Sicer pa nimam kdo ve kakega zaupanja v njegove patentirane poljube. Usta so tako polna grščne in latinščine, da morajo puščati tintne kolobarčke devotičam na

licih, kadar preidejo od besed k dejanjem. Ali pa sploh do tega pridejo? Opazilo se je, da so erotični pisatelji precej zmurli v vsakdanjem življenju: to so pisalniški priapi...

Ali ljubite božanje? Mene kar žeja po ljubkanju. Pri tem ne poznam ovir: starost, lepota, neenakost družabnega položaja... Vojvodinja ali sobarica, vse to, vidite, so zgolj etikete. Pridružujem se nanenju najstrastnejšega naših kraljev: »Vseeno katera! je govoril Ludovik XV. Lebelu, svojemu hišniku. Vendar poprej jo povedite v kopel in k zobarju?

Ta monarh je bil velik mož. Naj se je reklo karkoli, zaslužil je pridevek

Ljubljani (Bien-Aimé). Kopel in zobni zdravnik! Vse je v tem. Kopel, higijena, edina morala v ljubezni. Vse telo mora biti pripravljeno za laskanje, saj menda niste tak milojerast pustež, ki osebo drugega spola poljublja rahlo na lice, kakor da bi šlo za svetinjo ali božjo skledico. Jaz hočem vso, celokupno Venero... Od številne domače porabe se naredé tod žulji. Puh odleti, koža je neobčutna. Ljubimci imajo pravico do neobjavljenih mest, do prvih izdaj, ako smem tako reči. Sedaj poznam ničnost vseh človeških nauk. Koliko nepotrebnega čtiva. koliko nadležnega znanja za toli kratko življenje, porabljen med nevedneži! Čemu ta zoprna prtljaga, ko pa je potovanje tako kratko. V ničnemur nočem biti več učen razen v ljubavnih rečeh. Ljubezen, to je poslej moj edini in osebni študij. Njej posve-

tim ostanke gorečnosti, ki pojema. Mo bi smel napisati vse, kar mi našepetava ljubavni božiček. Jadna sramežljivost vlada nad slovstvom, bolj bedasta, kruta in zločinska sramežljivost nego svele Inkvizicija. Zame je posehrat žena — knjiga. Slabe knjige ni, sem vam že povedal. Ako pridno listaš, naletiš končno na mesto, ki te poplača za tvoj trud. Jaz pa listam, prijatelj, dostikrat listam...»

To rekši si oslini prste in napravi mrzlično kretnjo, kakor bi gladil in bežkal namišljen pergamentni papir. Oči se mu svetijo od mladosti, ko spot povzame:

»Kadar mi je dana sreča, da imam božjo stvarco, čitam to umotvorino od vrste do vrste. Niti vejice ali pičice ne preskočim. Pri tem še včasih izgubim svoje naročnike.«

DA.

## To in ono.

### UMOR ŽENSKÉ V BUDAPEŠTI.

V Budapešti so razkrili te dni ministerjozen umor. Zrtev je 26-letna deklica iz boljše hiše, Amalija Leirer po imenu, znana krasotica in prijateljica nekega holandskega tovarnarja suana. Bila je umorjena pred dvema mesecema, truplo pa je ležalo ves ta čas, ne da bi bil kdo slutil, v postelji njene spalne sobe. Dejanje je prišlo na dan slučajno vsled tega, ker je prišel amsterdamski tovarnar Teodor Kersten v spremstvu svojega advokata na policijo in prijavil, da je prišel pravkar iz Holandije ter je bila njegova prva pol v stanovanje prijateljice. Zvonil je in zvonil, toda ker se nihče ni oglasil, je dal vrata vlomiti ter našel v spalnici že popolnoma razkrojeno truplo svoje prijateljice. Policijska komisija se je podala na lice mesta in ugotovila, da je imela umorjena v najemu dve sobi velikega stanovanja. V V sosednji sobi, ki so jo ločila zazidana vrata, je stanoval igralec Gerhard Maly, ki ni imel niti najmanjšega pojma, da se je zgodil v njegovi neposredni bližini tako strašen zločin. Iz časopisov, ki so jih našli v stanovanju, so ugotovili, da se je izvršil umor okoli 21. decembra. Amalija Leirer je bila odpuštila svojo služnino okrog 20. decembra. Truplo je bilo strašno razmesarjeno. Policijski izvedenec je ugotovil 5 smrtnih ubodljajev. Eden od teh je predrl senci nesrečnice, ostali so bili v spodnjem delu telesa. S kakim orodjem je bil izvršen zločin, se še ni dalo dognati. Najbrže se je poslužil morilec ostrega kuhinjskega noža. Truplo je ležalo v postelji na hrbtu s skrčnimi koleni. V postelji, kakor tudi na tleh, so bile mlake krvi. Prvi utis je bil, da gre za umor iz pohotnosti. Na mali mizi so stali trije kozarčki za liker, iz katerih se je najbrže pred dejanjem pilo. Napravili so osem do deset daktiloskopičnih posnetkov, ki kažejo vsi identične odtise prstov. Na mizi so našli tudi sveženj igralnih kart ter vzeli prav tako s kart odtise prstov. Preiskava skuša pojasniti tudi vprašanje, kako je bilo mogoče, da je moglo ostati truplo cela dva meseca v stanovanju neodkrito, dasi je bil vonj tako močan, da je morala komisija uporabiti dišečo sol, da je mogla vzdržati v stanovanju. Oče deklice, premožen najemnik, je redno plačeval najemnino. Tudi za mesec februar je je položil po svojem advokatu. Da deklice toliko časa niso videli, se sostanovalec ni zdelo čudno, zakaj bila je s svojim prijateljem Kerstnom opetovano na daljšem potovanju v inozemstvu ter imela med tem časom stanovanje vedno zaklenjeno. Šele nedavno sta bila skupaj v Italiji. Sosedji opisujejo umorjeno kot jako elegantno in lepo prikazen; živela je zelo rezervirano, in se je le redkokdaj vračala domov po uri, ko se zapirajo vežna vrata. V hiši so Kerstena poznali in vedeli, da je bil njen prijatelj. Polcija je ugotovila, da je izginilo iz stanovanja umorjena več dragocenosti, med temi zapustnica z uro iz platina ter več servisnih karaf od srebra in alpage. Tudi sedem milijonov gotovine je bilo najbrže ukradenih. V celem stanovanju so našli samo en bankovec za sto kron.

Morilec so na sledu. Izdale so ga črepinje monokla, ki so jih našli na preprogi v stanovanju umorjene. Bil je policijski uradnik, ker so ga pa radi raznih nerednosti oslovili, je postal artist ter je nastopal kot soloplesalec. Z Leirerovo je živel, kakor še par drugih, v intimnih odnosih. Polcija ga do danes še ni našla. Najbrže je izvolal nevarnost, ki mu preti, ter se je skril.

### PEKLENSKA VOŽNJA OROŽNIKA.

V eni prešlih noči se je odigral na beograjskih ulicah prizor, ki — dasi je za prizadete nekoliko neprijeten, ni brez komike. Okrog ene ponoči je drvel po ulici kneza Mihajla, od Kalimegdana prihajajoč, avto številka 907. Izgledal je kakor pijanec, ker je skakal med divjo vožnjo na desno in na levo ter je ogrožal na ta način pasante. Neki žandar, ki je avtomobil opazoval, je dal šoferju znamenje, da naj ustavi, toda avtomobil je drvel z bliskovito naglico mimo žurvarja javne varnosti. Nakrat se je zaletel z vso silo v neka vežna vrata ter se ustavil. Žandar je stopil k šoferju, ki je bil očividno popolnoma pijan ter ga pozval, da gre z njim na policijo. »Tako je odgovoril šofer, pogljal ravnodušno motor ter dal žandarju znamenje, naj vstopi. Ne da bi slutil, kaj namerava vražji šofer, se je vsedel mož postave v avtomobil, pri čemur si je pač mislil, da pride tako hitreje na policijo.

V ječah Čeke. Kakor se poroča iz Berlina, sta potovala jeseni 1. 1924. dva mlada nemška dijaka, Kindermann in Wolscht po imenu, v sovjetsko Rusijo, kjer sta nameravala študirati in predavati brez vsake politične tendence o nemški državni kulturi, da se na ta način vpeljeta v ruske akademске kroge. Kot tolnač ju je spremljal Nemec iz Baltike, Dittmar po imenu. Sovjetska vlada ni dala dijakom samo dovoljenja za potovanje v državo, marveč je trojico celo povabila, da pride kot gost za dobo enega semestra v Moskvo. Teden dni po prihodu v Moskvo pa so bili dijaki pod obdolžbo špionaže aretirani in vrženi v ječo. Do obdolžitve je prišlo vsled tega, ker so skušali dijaki v svrhu dopolnitve potovalne blagajne posredovati zveze med nemškimi tvejkami in njihovimi prešnjimi sibirskimi veleodjemalci. Kljub temu, da sta poskusili nemško poslanstvo v Moskvi in rusko v Berlinu vse, kar je bilo v njihovi moči, in je izjavil celo ruski komisar za zunanje stvari nemškemu poslanstvu, da je prepričan, da so dijaki nedolžni, zdihuje trojica še vedno v ječi Čeke. To dejstvo meče vsekakor jasno luč na postopanje sovjetsko-ruske teoritistične organizacije.

Konec pustolovca. Te dni je nastopilo pred berlinsko poroto več članov prejšnje nemške dvorne družbe. Nasedli so bili opetovano predkaznovanemu Dunajčanu, čifutskemu trgovcu Goldfadnu, ki je izvršil v Berlinu mnogo pustolovščin. Goldfaden je imel v enem prvih berlinskih hotelov celo vrsto sob v najemu, v katerih je sprejel med drugimi tudi nekega dvornega maršala, neko dvorno damo ter veliko število komornikov in oifeirskih dam, ki so mu zastavili briljante, bisere, dragocene preproge in vsakovrsne rodbinske relikvije. Goldfaden je vse zastavljene predmete vnovič. Ko so zahtevali nekateri oškodovanci končno dragocenosti nazaj, se je izkazalo, da je bil Goldfaden porabil vse sam zase. Goldfaden je imel celo dirkališki hlev ter je odnesel s svojimi konji na dunajskih in berlinskih dirkah več zmag. Nekega grofa Reichenbacha je osleparil pod pretvezo soudeležbe pri špekulacijah z zemljišči za dragocenosti v skupni vrednosti 750 tisoč zlatih mark. Goldfadnovе golufije znašajo okrog 2 milijona zlatih mark, kar znači v naši valuti nad trideset milijonov dinarjev. Pri hišni preiskavi so našli pri njem med drugim 45 novih oblek in 300 svilenih moških garnitur. Tudi praška in dunajska policija sta uvedli zoper pustolovca postopanje, ker je osleparil tudi več članov češkega visokega plemstva za težke zneske.

## Za kratek čas

### Najboljša maska.

Moseslehen: Kaj misliš - Jakobi, ali naj grem na maskaradni ples z rdečo ali z zeleno masko?

Jakobi: Kaj se pravi s krinko? Pošteno se umij, in nikdo te ne bo spoznal!

### Pravica močnejšega.

»Na, Drago,« je vprašal posetnik, »ako bi ti dala mama dve jabolki, eno veliko, drugo majhno, in bi ti rekla, da moraš eno dati svojemu bratu, katero bi mu dal?«

»To odvisi od tega, če bi šlo za velikega ali za malega brata.«

Tone pozvonil, se odkrije in reče z bolestnim obrazom: »Ubog oče treh porednih otrok prosi za malo posojilo.«

»Idite z mano na dvorišče, odgovori hišni gospodar. »Ko boste tale drva razsekali, — dobite en dinar.«

Tone vzame sekuro v roke — jo dvigne — ter jo izpusti z globokim vzdihom zopet na tla.

»Veste kaj, dragi gospod, meni,« pošljem vam raje svojega prijatelja Jožeta — naj ta zasluži denar, — on ima namreč štiri otroke.«

### POGUM.

Nadoslav: »Moj sinko ima, dasi je star šele deset mesecev, več poguma, kakor jaz.«

Drago: »Kako to?«

Nadoslav: »Ne boji se prekiniti svoje matere, kadar govori.«

»Kak šlovek je pravzaprav tvoj ženini?«

»Kako naj to vem, saj sva se šele včeraj zaročila.«

»Kateri važni dogodek se je zgodil točno pred tristo leti?«

»Ne vem, gospod učitelj. Star sem šele osem let.«

### Prisnanje.

Ona: »Ko sva bila zaročena, si me bolj ljubil.«

On: »Poročenih žensk sploh ne morem trpeti.«

### Izdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Najboljši šivalni stroj je edino le

**Josip Petelinc-a**

znanka

**Gritzner in Adler**

za rodbino, obrt in industrijo

**Ljubljana**

Pouk v voznem brozračnem. Večletna garancija.

Delavnica za popravila

Na veliko Telefon 918 Ne malo

Jack London:

## Burni doživljaji.

### Roman južnega morja.

— Bili ste preveč oblastni — drznili ste se — Zataknilo se ji je in ni mogla nadaljevati. Sheldon je bil prava podoba obupa.

— Priznavam, da se mi kar vrti v glavi. Če bi se vsaj hoteli jasno izraziti! —

— Tako jasno, kakor ste se izrazili vi, ko ste rekli, da mi ne dovolite oditi na Guvutu? —

— Kaj pa je na tem hudega?

— Saj nimate pravice do tega — ničče nima pravice, praviti mi, kaj mi dovoli in kaj ne. Dovolj sem stara in rabim čuvaja; tudi nisem premerila dolge poti na Salomonske otoke zato, da bi ga tu našla.

— Gentleman je čuvaj vsake žene.

— Da, toda jaz nisem »vsaka« žena — to je vse. Ali mi hočete blagohotno dovoliti, da pošljem vašega dečka po Noah-Noah? Hočem, da spravijo ribiški čoln v vodo. Ali pa naj grem sama ponj?

Stala sta si nasproti — ona z zardelimi lici in srditimi očmi, on pa v zadregi, zbežan in preplašen. Črni mladenič je stal kot soha — kot črna soha — prav nič se ni zmenil za ravnanje teh nerazumljivih belokožcev ter je z mirnimi očmi sanjal o neki vasi v pragozdu daleč na pobočju Malaite, ki je pokrita z džunglo in kjer se modrikast dim vijuga iz kolib, ki so zgrajene iz bičevja, in se

odraža od sivega ozadja deževnih oblakov, ki se bližajo z gorovja.

— Toda take bedastoče vendar ne morete storiti, — je začel.

— Že zopet začnate s tem, je vzkliknila.

— Saj vendar dobro veste, da tega nisem mislil tako. — Sedaj je govoril počasi in resno. —

— Kar se tiče one prepovedi, da ne smete potovati, je bilo to pač malo nerodno povedano. Seveda nisem vaš čuvaj; vi sami veste, da lahko greste na Guvutu, če hočete. —

— Vrag vzemi vse skupaj, — bi bil najraje dostavil.

— Zelo žal bi mi bilo, če bi šli tja — to je vse. In odkrito obžalujem svoje besede, če so vas užale. Ne pozabite, da sem Anglež.

Joana se je nasmehnila in je zopet sedla.

— Morda sem se prenačil — je priznala. — Saj veste, da ne morem prenesti utesnevanja. Če bi vi vedeli, kako sem se morala boriti za svojo svobodo! Zato me vedno zadene v živo, če mi kateri izmed vas gospodov stvarstva, ki ste se sami postavili na to mesto, ukazuje, kaj smem storiti in kaj ne. — Viaburi! ostati v kuhinji. Ne sem pripekljati Noah-Noah. — Sedaj mi pa povejte, gospod Sheldon, kaj naj storim? Tu me nočete imeti, na drugi strani pa zopet in v bližini mesta, kamor bi mogla iti?

— To je res nerodno. Ko vas je morje vrglo na breg, se mi je zdelo, kakor bi vas bil poslal sam Bog. Bil sem tako zapuščen in bolan. Zares ne

vem, če bi se bil sploh izrezal brez vaše služajne pomoči. Toda za to ne gre. Osebnost in iz čisto sebičnih razlogov bi mi bil vaš odhod zelo neljub. Toda nase niti toliko ne mislim, temveč predvsem na Vas. — To je — razumete? — nedopustno. — Če bi bil oženjen — ali če bi bila tu še ena žena vašega rodu — toda tako-le ...

Sklenila je roke v navideznem obupu.

— Ne morem vam slediti — je rekla. — V eni sapi mi govorite, da moram oditi, da pa tu ni kraja, kamor bi mogla iti in da mi torej ne dovolite oditi. Kaj naj torej jaz, ubogo deklo, počnem?

— V tem baš tiči težava — je dejal brezupno.

— In ta položaj vas jezi.

— Samo radi vas.

— Dovolite torej, da Vam prihranim neprijetne občutke z izjavo, da mene vse to niti najmanj ne jezi in ne vznemirja — razen morda krik in vik, ki ga žene te zaradi teh stvari. Nikoli ne pripustim, da bi me jezilo nekaj, česar ne morem odvrniti. Vsak boj zoper neizbežne stvari je vendar nesparten. Položaj je tu sledeči: vi ste tu in jaz sem tu. Po vašem lastnem prepričanju ne morem oditi nikamor. Enako pa tudi ne morete oditi vi in me pustiti tu na plantaži popolnoma same v družbi dvestotih kodrolasih ljudožrcov. Zategadelj ostanete tu vi in ostanem tu tudi jaz. To je vendar zelo preprosto. In pri tem prav zanimiv doživljaj. Nikarite se s tem ne mučite dalje. Nimam veselja do zakona. Prišla sem na Salomonske otoke, da bi tu našla plantažo in ne moža. — (Dalje prih.)

## MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljina beseda 50 para.

### Pisanja

na stroj prevzema na dom perfektno strojeopisna proti nizkemu honorarju. Ponudbe na upravo lista pod »Natančnec«.

### Kupi se

dobro ohranjeno damsko kolo. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod »Kolec«.

### Instrukcije

iz matematike in fizike daje mlad profesor. Ponudbe na upravo lista pod »Matematika«.

### Dijak-sedmošolec

išče kakoršnekoli popoldanske zaposlitve. Ponudbe na upravo lista pod »Vesten in energičen«.

### Sprejme se

v inštruktorstvo nižjega gimnazija v vseh predmetih. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »Temeljiti in revni dijake«.

### Kupi se

STELAŽA za knjige, dobro ohranjena, tudi iz mehkega lesa. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod: »TAKOJ«.

### Vezilja

išče dela za na dom. Ponudbe na upravo lista pod »Lepo delo«.

### Kupi se

enodružinska hišica v sredini ali okolici mesta Ljubljane. Ponudbe z navedbo kraja in cene na upravo lista pod »DOM«.

### Išče se

stanovanje v Ljubljani obstoječe iz 1 sobe in kuhinje. Plača se od 800 do 400 Din mesečne najemnine. Ponudbe na upravo lista pod »Takoje«.

### Knjigovodstva

vpeljuje in revidira ter sestavlja in revidira bilance po lastnih strokovnih Gospodarska pisarna, družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica štey. 1 II.

### Gospodična

v starosti 25 let, dobra in mirna, želi mesta k boljši rodbini za sobarico, pomoč v gospodinjstvu ali varuhinjo k otrokom. Ponudbe prosi na upravo lista pod »Poštena in marljiva«.

### Din 300.—

sagrade onemu, ki preskrbi bivšemu skladiščniku mesto pisarniške sluge, paznika ali skladiščnika za takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »DELO 700«.

### Proda

se makulturni papir po 5 Din kg, kje, pove upr. »Narodn. Dnevnika«.

### Išče se

za naše podjetje v Dalmaciji

## elektromojster

za vzdrževanje voje električne naprave. Monterji, ki se izkažejo z daljšo prakso pri napravah z visoke napetosti (5000 volt) imajo prednost. Le prvovrstne moči, ki imajo sposobnost kot glavni elektriki, naj pošljejo svoje ponudbe na »SUFID«, Trieste, Via Maestriavelli 3 II.

V plombranih vrečah

po 50 kg

razpošilja najceneje

la angl. kovaški premog

la angleški koks

la angleški premog

trgovina s kurivom

DOM. ČEBIN, Ljubljana

Wolfova ulica štey. 1 II.

Skladišče: Metelkova 19.

DORAVLJA: vse domače premoge, drva in ugle najpopolneje.

Na drubus. Na sethko.

Razširjajte "Narodni Dnevnik".

## Popolnoma varno naložite denar

v

## LJUBLJANSKO POSOJILNICO

r. z. z o. z. v Ljubljani, telefon št. 9

Mestni trg št. 6

## Jamstvena glavica za vloge znaša

že nad 11 milijonov dinarjev.

Vloge obrestuje zelo ugodno in sicer

vloge, ki jih izplačuje brez odpovedi, po 8%

vloge z enomesečno odpovedjo, po 10%

vloge s trimesečno odpovedjo, po 12%

vloge s šestmesečno odpovedjo, po 15%

Izvenljubljskim vlagateljem so na razpolago poštne položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov.

Posojila daje le proti popolni varnosti, proti vsaj trikratnemu kritju na vknjižbo in na poroštvo.

Inkaso faktur in menic.

Trgovski krediti.